

Brüssel, 15. veebruar 2023
(OR. en)

6417/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0033(COD)

SOC 110
EMPL 69
SAN 77
IA 21
CODEC 192

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	13. veebruar 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 71 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV, millega muudetakse nõukogu direktiivi 98/24/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/37/EÜ plii, selle anorgaaniliste ühendite ja diisotsüanaatide piirnormide osas

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 71 final.

Lisatud: COM(2023) 71 final

Brüssel, 13.2.2023
COM(2023) 71 final

2023/0033 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

millega muudetakse nõukogu direktiivi 98/24/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/37/EÜ plii, selle anorgaaniliste ühendite ja diisotsüanaatide piirnormide osas

{SEC(2023) 67 final} - {SWD(2023) 34 final} - {SWD(2023) 35 final} -
{SWD(2023) 36 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Üks Euroopa Liidu (EL) eesmäärke on edendada heaolu ja kestlikku arengut, mis põhineb suure konkurentsivõimega sotsiaalsel turumajandusel ning mille eesmärk on saavutada täielik tööhõive ja sotsiaalne progress¹. Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 31 on sätestatud iga töötaja õigus töötingimustele, mis on tema tervise, ohutuse ja väärikuse kohased. Euroopa sotsiaalõiguste samba² 10. põhimõtte kohaselt on töötajatel õigus kõrgetasemelisele kaitsele töötervishoiu ja tööohutuse valdkonnas.

Tugeva sotsiaalse Euroopa jaoks on vaja pidevat edasiminekut selles suunas, et töö oleks kõigi jaoks ohutum ja tervislikum. Viimastel aastatel on ELi töötervishoiu ja tööohutuse poliitika raamistik ja eeskirjad aidanud oluliselt parandada töötingimusi, eelkõige seoses töötajate kaitsega kantserogeenide ja muude ohtlike kemikaalidega kokkupuutumise eest. Olukorras, kus töötervishoid ja tööohutus on poliitilises päevakorras olulisel kohal,³ on kantserogeenide, mutageenide ja reproduktiivtoksiliste ainete direktiivi 2004/37/EÜ⁴ (CMRD) ja keemiliste mõjurite direktiivi 98/24/EÜ⁵ (CAD) alusel kehtestatud või läbi vaadatud paljude ainete või ainerühmade kokkupuute piirnormid ja muud sätted.

Tervisliku ja ohutu töökeskkonna tagamine on oluline, et kaitsta töötajaid, toetada majandustegevust ja tootlikkust ning edendada majanduse kestlikku taastumist. Seetõttu teatas komisjon Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskavas⁶ kavatsusest tagada tervislik, ohutu ja hästi kohandatud töökeskkond. Seda kinnitati tööohutuse ja töötervishoiu strateegilise raamistiku (2021–2027)⁷ vastuvõtmisega. Töötajate kaitsmine ohtlike ainetega kokkupuutumise eest aitab kaasa ka Euroopa vähktõvevastase võitluse kava eesmärkide

¹ Euroopa Liidu lepingu artikkel 3.

² <https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/et/>

³ ELi töötervishoiu ja tööohutuse strateegiline raamistik aastateks 2014–2020 (COM(2014) 332 final, 6.6.2014); komisjoni teatis „*Ohutumad ja tervislikumad töötingimused meile kõigile – ELi tööohutuse ja töötervishoiu poliitika ajakohastamine*“ (COM(2017) 12 final, 10.1.2017); komisjoni teatis „*Tugev sotsiaalne Euroopa õiglaste üleminekute jaoks*“ (COM(2020) 14 final, 14.1.2020), *ELi töötervishoiu ja tööohutuse strateegiline raamistik aastateks 2021–2027* (COM(2021) 323 final, 28.7.2021).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/37/EÜ töötajate kaitse kohta tööl kantserogeenide, mutageenide ja reproduktiivtoksiliste ainetega kokkupuutest tulenevate ohtude eest (kuues üksikdirektiiv nõukogu direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõikes 1 tähenduses) (ELT L 158, 30.4.2004, lk 50).

⁵ Nõukogu 7. aprilli 1998. aasta direktiiv 98/24/EÜ töötajate tervise ja ohutuse kaitse kohta keemiliste mõjuritega seotud ohtude eest tööl (neljateistkümnes üksikdirektiiv nõukogu direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses (EÜT L 131, 5.5.1998, lk 11).

⁶ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele – *Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava*. COM (2021) 102 final.

⁷ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele – *ELi töötervishoiu ja tööohutuse strateegiline raamistik aastateks 2021–2027 – Töötervishoid ja tööohutus muutuv töömaailmas* (COM (2021) 323 final).

saavutamisele. Samuti tunnistatakse 2020. aasta kestlikkust toetavas kemikaalistrateegias⁸ vajadust tugevdada töötajate kaitset ning nimetatakse pliidi⁹ ja diisotsüanaate¹⁰ kõige kahjulikumate keemiliste ainetena, mille suhtes tuleb tegutseda.

Asjaomased ained

Plii ja selle anorgaanilised ühendid (edaspidi „plii“) on töökeskkonnas esinevad reproduktiivtoksilised ained, mis võivad mõjutada seksuaalfunktsiooni, viljakust ja loote arengut ning avaldada tervisele muud mõju. Väidetavalt põhjustab plii tööga seotud reproduktiivtoksilisuse haigusjuhtudest ligikaudu poole. Diisotsüanaadid on peamised hingamisteedes astmat põhjustavad ained. Uuringud on näidanud, et kokkupuude töökeskkonnas põhjustab tööaliste täiskasvanute astmajuhtudest 9–15 %¹¹.

Käesoleva ettepaneku eesmärk on vaadata läbi kehtivad plii piirnormid ja kehtestada esimest korda diisotsüanaatide piirnormid, mis aitaks saavutada töötajate tervise ja ohutuse kaitse kõrget taset. Täpsemalt keskendutakse CMRD ja CAD kavandatud muutmisel alljärgnevale:

- (1) vaadatakse läbi tööalase pliiga kokkupuute piirnorm,¹² muutes CMRD III lisa, ja plii bioloogiline piirnorm,¹³ muutes IIIa lisa;
- (2) jäetakse CAD I ja II lisast välja viide kehtestatud tööalase kokkupuute piirnormile ja bioloogilisele piirnormile plii puhul;
- (3) CAD I lisas kehtestatakse esimest korda (tööalase ja lühiajalise)¹⁴ diisotsüanaatidega kokkupuute piirnormid.

Asjaomased direktiivid

Vajadust kaitsta töötajaid plii ja diisotsüanaatidega kokkupuute eest märgiti ELi töötervishoiu ja tööohutuse strateegilises raamistikus aastateks 2021–2027. Diisotsüanaadid kuuluvad direktiivi 98/24/EÜ¹⁵ (CAD) kohaldamisalasse ning plii kuulub direktiivi 2004/37/EÜ¹⁶

⁸ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: Kestlikkust toetav kemikaalistrateegia – Mürgivaba keskkonna loomise suunas (COM (2020) 667 final).

⁹ Anorgaaniliste pliühendite reproduktiivtoksilisus on tingitud nende pliisisaldusest. Seetõttu toetab Euroopa Kemikaaliameti riskihindamise komitee (RAC) rühmapõhist lähenemisviisi, mis hõlmab suurt hulka üksikuid pliide sisaldavaid aineid.

¹⁰ Diisotsüanaadid on mitme üksiku diisotsüanaadi ühisnimetus. See hõlmab vähemalt 25 erinevat diisotsüanaati, millest 11 moodustavad REACHi kohaselt registreeritud kogustest üle 99 % (ECHA 2019).

¹¹ Balmes J, Becklake M, Blanc P jt. (2003). American Thoracic Society Statement: occupational contribution to the burden of airway disease [*Ameerika Ühendriikide Rindkereühingu avaldus: töö mõju hingamisteedega seotud haiguskoormusele.*] Am J Crit Care Med. 167:787-797.

¹² Tööalase kokkupuute piirnorm on kindlaksmääratud vaatlusperioodi jooksul (tavaliselt 8 h) töötaja hingamispiirkonna õhus oleva keemilise mõjuri kontsentratsiooni ajaliselt kaalutud keskmine piirnorm.

¹³ Bioloogiline piirnorm on asjaomase aine, selle metaboliidi või mõjunäitaja kontsentratsiooni piirnorm asjakohases bioloogilises keskkonnas.

¹⁴ Tööalase kokkupuute piirnormi mõõdetakse kaheksatunnise ajavahemiku jooksul, mis kajastab tööpäeva. Lühiajalise kokkupuute piirnorm käib tavaliselt 15 minuti pikkuse ajavahemiku kohta ja seda kasutatakse siis, kui lühiajaline kokkupuude (nt tippväärtused) on terviseprobleemide tekke seisukohalt oluline.

¹⁵ Vt joonealune märkus 5.

(CMRD) kohaldamisalasse. Viimati nimetatud direktiivi muudeti pärast Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2022. aasta direktiivi (EL) 2022/431 vastuvõtmist, millega laiendati kantserogeenide ja mutageenide direktiivi¹⁷ (CMD) kohaldamisala töökohal esinevatele reproduktiivtoksilistele ainetele, mida seni käsitleti üksnes CADs.

Kaitsvamate piinormide kehtestamine plii jaoks ja piinormide kehtestamine diisotsüanaatide jaoks parandab kaitsetaset, ilma et oleks vaja muuta direktiivide üldnõudeid. Kuna plii töölase kokkupuute piinorm ja bioloogiline piinorm on pärast direktiiviga (EL) 2022/431 tehtud muudatust viidud üle CMRDsse, tuleks need CAD I ja II lisast välja jätta. Tegemist on tehnilise muudatusega, mis ei mõjuta kahe direktiivi kohaldamisala ega üldnõudeid.

- **Reproduktiivtervise probleemide ja astma eest kaitsvate piinormide kehtestamine**

Plii

Plii on töökeskkonnas esinev reproduktiivtoksiline aine, mis võib mõjutada nii meeste kui ka naiste seksuaalfunktsiooni ja viljakust ning loote või järglaste arengut (arengutoksilisus). Kokkupuude pliiga võib kahjustada viljakust, tekitada iseeneslikke aborte või tõsiseid kaasasündinud väärarendeid, samuti on sel muu kahjulik mõju, nagu neurotoksilisus, neerudele avalduv mürgisus ning mõju südamele, veresoonkonnale ja verele.

Plii põhjustab ligikaudu poole kogu töölasest kokkupuutest reproduktiivtoksiliste ainetega ja sellega seotud reproduktiivtervise probleemide juhtudest¹⁸. Pliil on praegu palju erinevaid kasutusalasid. Peamised plii tööstusliku tootmise ja kasutamise sektorid on esmane ja teisene plii tootmine (sealhulgas patareide ja akude ringlussevõtt); patareide ja akude, pliilehtede ja laskemoona tootmine; pliioksiidide ja frittide tootmine; pliid sisaldava klaasi ja keraamika tootmine. Kokkupuude pliiga on võimalik ka muudel tööstuslikel kasutuseladel, nagu näiteks valukodades ja pliid sisaldavatest sulamitest toodete tootmisel ning värvi- ja plastipigmentide tootmisel ja kasutamisel. Peale nende kasutuselade võib kokkupuude leida aset mõnes tootmisahela järgmises etapis ja siis, kui esemed ja materjalid muutuvad jäätmeteks, või uuesti ringlusse võetud materjalide taaskasutamise ajal. Järgnevate etappide tegevuseks on näiteks värvide kasutamine, pliilaskemoona kasutamine lasketiirus (nt julgeoleku, avaliku korra või ohutuse tagamise osana), töö pliimetalliga, lammutustööd, remont ja vanametalli käitlemine, muu jäätmekäitlus ja mulla seisundi parandamine ning töö laborites. Lisaks võivad töötajad puutuda pliiga selle varasema kasutuse tõttu kokku märkimisväärsel määral siis, kui nad tegelevad renoveerimisega, jäätmete kogumise, ringlussevõtu ja mulla seisundi parandamisega¹⁹. Ka on pliid paljudes Euroopa vanades hoonetes (sh suurima kultuuripärandi väärtusega hoonetes) ning sellega võivad kokku puutuda ka Euroopa tohutu kultuuripärandi restaureerimisega tegelevad töötajad. Vanades hoonetes võib pliid leiduda värvitud klaasiga akendes, katustes või dekoratiivelementides.

¹⁶ Vt joonealune märkus 4.

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/431, millega muudetakse direktiivi 2004/37/EÜ töötajate kaitse kohta tööl kantserogeenide ja mutageenidega kokkupuutest tulenevate ohtude eest (ELT L 88, 16.3.2022, lk 1).

¹⁸ Reproduktiivtoksiliste ainete uuring
<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=et&pubId=8220&furtherPubs=yes>

¹⁹ REACHi määrusega keelatakse plii kasutamine värvides (v.a teatavad erandid) (8. lisa). Töötajad võivad siiski kokku puutuda pliiga, kui nad töötavad hoonetes ja ehitistes, mis on värvitud enne piirangu jõustumist.

Praegu puutub pliiga ELis hinnanguliselt kokku ligikaudu 50 000–150 000 töötajat.²⁰ Varasema tööalase pliiga kokku puutumise tõttu esineb igal aastal ligikaudu 300 terviseprobleemi juhtumit. Selline kokkupuude on oluline, sest plii võib akumuliseeruda sellega kokkupuutuvate töötajate luudesse, suurendades seega üldist koormust kehas ja krooniliste tervisehäda tõenäosust.

Esmased tööalase kokkupuute viisid on sissehingamine ja allaneelamine, kui ei hoita töökohta puhtana ja puudutatakse saastunud kätega suud. Anorgaanilise plii imendumist naha kaudu peetakse minimaalseks. Allaneelamisest tulenevat kokkupuudet peetakse oluliseks ja see kokkupuuteviis on tähtis ka terviseprobleemide tekkimise seisukohalt. Tööalase kokkupuute piirnõrmi alandamine hõlmab sissehingamisel tekkiva kokkupuute vähendamist ning allaneelamise minimeerimiseks on vaja lisameetmeid. Plii sisaldust veres peetakse parimaks kokkupuute näitajaks, mille alusel hinnata tööalast pliiga kokkupuudet (sh allaneelamise teel), ning plii sisaldus organismis on üldise terviseriski kindlaksmääramisel otsustava tähtsusega.

Tööalase kokkupuute piirnõrmi alandamine on vajalik selleks, et vähendada tööalast kokkupuudet, kuna saastumist võib põhjustada ka saasteaine suur kontsentratsioon õhus. Bioloogiliste piirnõrmi järgimine on peamine vahend töötajate kaitsmiseks plii mürgituse eest ja plii organismi kogunemise jälgimiseks. Seetõttu täiendavad bioloogiline piirnõrmi ja tööalase kokkupuute piirnõrmi teineteist.

Plii jaoks kehtestati ELis esimesed siduvad tööalase kokkupuute piirnõrmi ja bioloogilised piirnõrmi pliid käsitleva eridirektiiviga 1982. aastal²¹ ning neid ei ole üle 40 aasta ajakohastatud. 2007. aasta mittesiduv praktiline juhend töötajate tervise ja ohutuse kaitse kohta keemiliste mõjuritega seotud ohu eest töö²² sisaldab suuniseid pliiga seotud tervisekontrolli kohta, kuid need on tõenäoliselt aegunud.

Käesolevas ettepanekus on arvesse võetud uusimaid teaduslikke ja tehnilisi muudatusi ja tähelepanekuid, määrusega (EÜ) nr 1907/2006 (REACH)²³ loodud Euroopa Kemikaaliameti (ECHA) riskihindamise komitee (RAC) arvamusi,²⁴ kolmepoolse tööohutuse ja töötervishoiu

²⁰ RPA (2021). Study on collecting information on substances with the view to analyse health, socio-economic and environmental impacts in connection with possible amendments of Directive 98/24/EC (Chemical Agents) and Directive 2009/148/EC (Asbestos) [Uuring aineteabe kogumise kohta eesmärgiga analüüsida tervise-, sotsiaal-majanduslikke ja keskkonnamõjusid seoses direktiivi 98/24/EÜ (keemilised mõjurid) ja direktiivi 2009/148/EÜ (asbest) võimalike muudatustega]. Final report for lead and its compounds and final report for diisocyanates [Plii ja selle ühendite lõpparuanne ning diisotsüanaatide lõpparuanne] (mõju hindamise aruannet toetav välisuuring).

²¹ Nõukogu 28. juuli 1982. aasta direktiiv 82/605/EMÜ töötajate kaitse kohta metallilise plii ja selle iooniliste ühenditega seotud ohtude eest töö (esimene üksikdirektiiv direktiivi 80/1107/EMÜ artikli 8 tähenduses (EÜT L 247, 23.8.1982, lk 12).

²² <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b8827eb0-bb69-4193-9d54-8536c02080c1/language-et>

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1).

²⁴ RACi arvamus plii kohta (2020): <https://echa.europa.eu/documents/10162/ed7a37e4-1641-b147-aaac-fce4c3014037>.

nõuandekomitee arvamusi²⁵ ning on jõutud järeldusele, et plii jaoks tuleks kehtestada bioloogiline piirnorm 15 µg 100 ml vere kohta koos kaheksa tunni ajaliselt kaalutud keskmise tööalase kokkupuute piirnormiga 0,03 mg/m³.

Pliiga kokkupuutuvate töötajate praegune tervisekontroll on ka edaspidi osa üldisest tegevusest nende tervise kaitsmisel. Sellepärast vaadatakse IIIa lisa läbi, et võtta kasutusele ajakohastatud (madalamad) õhu ja vere pliisisalduse künnistasemed, mille korral on vajalik arstlik järelevalve. Käesoleva ettepanekuga vaadatakse läbi tasemed, mille ületamise korral tekib vajadus arstliku järelevalve järele. Neid tasemeid mõõdetakse iga töötaja puhul eraldi. Arstlik järelevalve peaks toimuma siis, kui kokkupuute plii kontsentratsiooniga õhus on üle 0,015 mg/m³, arvutatuna ajaliselt kaalutud keskmisena 40 tunni kohta nädalas, või kui vere pliisisaldus ületab 9 µg 100 ml kohta. Eespool nimetatud arstliku järelevalve vajalikkuse aluseks olevate tasemete ning läbivaadatud tööalase kokkupuute piirnormi ja bioloogilise piirnormi vaheline suhe on proportsionaalselt sama, mis on sätestatud CMRD praeguses lisas.

Plii kujutab endast ohtu nii sellega kokku puutuvate naiste reproduktiivtervisele kui ka nende loote või järglaste arengule,²⁶ põhjustades eelkõige intelligentsustaseme (IQ) vähenemist²⁷. Et kaitsta asjaomaseid töötajaid ja aidata tööandjatel riske juhtida, sisaldab III lisa bioloogilisi suuniseväärtusi,²⁸ mille kohaselt ei tohiks sünnituseas naiste vere pliisisaldus ületada sellise üldelanikkonna kontrollväärtusi, kes pliiga asjaomases ELi liikmesriigis tööalaselt kokku ei puutu. Kui riiklikud võrdlustasemed ei ole kättesaadavad, on soovitatav, et asjaomaste töötajate vere pliisisaldus ei ületaks bioloogilist suuniseväärtust 4,5 µg/100ml, nagu soovitas RAC oma teaduslikus arvamuses²⁹ (arvamuse lisa punkt 8.2.4).

Bioloogilist suuniseväärtust kasutatakse tööalase kokkupuute, mitte kahjuliku tervisemõju näitajana. Seetõttu toimib see kontrollmarkerina, mis teavitab tööandjat, et tööalane kokkupuute on aset leidnud ja võib olla vaja võtta konkreetsete töötajate vajadusi arvestavaid parandusmeetmeid. Riskihindamise komitee tunnistas oma arvamuses suurt muret pliiga

RACi arvamus diisotsüanaatide kohta (2020) – <https://echa.europa.eu/documents/10162/4ea3b5ee-141b-63c9-8ffd-1c268dda95e9>.

²⁵ Tööohutuse ja tervishoiu nõuandekomitee arvamus plii kohta (2021) – <https://circabc.europa.eu/ui/group/cb9293be-4563-4f19-89cf-4c4588bd6541/library/60b206e1-ee10-40c2-9540-fb6510c11a0c/details>.

Tööohutuse ja tervishoiu nõuandekomitee arvamus diisotsüanaatide kohta (2021) – <https://circabc.europa.eu/ui/group/cb9293be-4563-4f19-89cf-4c4588bd6541/library/0d11d394-b1e8-4e1a-a962-5ad60f4ab2ae/details>.

²⁶ Hinnangute kohaselt on enamik pliiga tegelevate sektorite tööjõust mehed (umbes 97 %).

²⁷ Andmed tuvastatud tervisemõju kohta ei ole siiski piisavad, et seda korralikult hinnata (vt alltoodud punkt mõjuhinnangu kohta).

²⁸ Bioloogilised suuniseväärtused on kokkupuutega seotud väärtused, mis näitavad keemilise mõjuri või selle metaboliidi maksimaalset kontsentratsiooni mõnes asjakohases bioloogilises keskkonnas, kusjuures kontsentratsioon peab vastama kindlaksmääratud võrdluspopsulatsiooni teatavale protsentiilile (tavaliselt 90. või 95. protsentiil). Kui olemasolevad andmed ei toeta bioloogilise piirnormi tuletamist, võib määrata bioloogilise suuniseväärtuse (BGV). Bioloogilisi suuniseväärtusi nimetatakse sageli ka võrdluseväärtusteks. Need võivad olla töötajate kaitsega tegelemisel kasulikud töötajatele, tööandjatele ja tervishoiuarstidele. Näiteks võivad need olla sellise tööalase kokkupuute näitajaks, mis võib vajada tähelepanu, et kaaluda vajadust täiendavate riskijuhtimismeetmete järele. Bioloogilised suuniseväärtused ei ole tervisemõju tekkimise piirmäärad. Allikas: https://echa.europa.eu/documents/10162/23036412/ircsa_r8_appendix_oels_en.pdf/f1d45aca-193b-a7f5-55ce-032b3a13f9d8.

²⁹ Vt joonealune märkus 23.

kokkupuutumise pärast, kuna see võib olla ohtlik lootele. Märgiti siiski, et olemasolevate teaduslike tõendite põhjal ei ole võimalik kvantifitseerida riskitaset, mis võiks olla aluseks selle töötajate rühma jaoks bioloogilise piinormi ettepaneku tegemisel. Seepärast soovitas riskihindamise komitee, et direktiivis tõstetaks esile pliiga kokkupuute ja arengutoksilisusega seotud mureküsimumst, ning soovitas olemasolevate tõendite põhjal kasutada sünnitusealiste naiste jaoks bioloogilist suuniväärtust.

Diisotsüanaadid

Diisotsüanaadid on ohtlikud keemilised mõjurid CAD artikli 2 punkti b tähenduses ja kuuluvad kõnealuse direktiivi kohaldamisalasse. Kuna diisotsüanaatide puhul on vaja tegeleda neile omaste tuvastatud tõsiste terviseriskidega, võeti 2020. aasta augustis vastu määruse (EÜ) nr 1272/2008 kohane piirang³⁰. Selle kohaselt nõutakse, et 2023. aasta augustiks seataks sisse diisotsüanaate kasutavate töötajate kohustuslik koolitus, kusjuures selles tuleb arvestada töö laadiga seotud konkreetsete kriteeriumidega.

Diisotsüanaadid on naha ja hingamiseldundite ülitundlikkuse tekitajad (astma põhjustajad), mis võivad põhjustada kutsealast astmat ja kutsealast nahahaigust – allergilisi reaktsioone, mis võivad tekkida selliste ainetega kokku puutumisel. Need võivad põhjustada inimeste hingamisteede muutumist ülitundlikuks³¹. Kui kopsud on juba ülitundlikuks muutunud, võib edasine kokkupuude ainega (isegi üsna väikeses koguses) põhjustada astmahoo. Töölase diisotsüanaatidega kokkupuutumise peamine tervisemõju on mõju hingamisteede tervisele (töölane astma, ülitundlikkus isotsüanaadi suhtes ja bronhide ülereageerivus), mis on diisotsüanaadiga kokkupuute kriitiline näitaja pärast nii akuutset kui ka pikaajalist kokkupuudet.

Diisotsüanaate kasutatakse nii tahke kui ka vaht-polüuretaani tootmisel ning plastide, pinnakattevahendite, lakkide, kahekomponendiliste värvide ja liimide valmistamisel. Diisotsüanaatidega puutuvad kokku neid materjale tootvate ettevõtete töötajad, samuti töötajad, kes kasutavad diisotsüanaate sisaldavaid liime, hermeetikuid, värve ja pinnakattevahendeid. Neid tooteid kasutatakse laialdaselt ehituses, sõidukite remondis, hoonete remondis ning tekstiilide, mööbli, mootorsõidukite ja muude transpordivahendite, kodumasinade, muude masinate ja arvutite tootmisel. Diisotsüanaadid muundatakse tootmisprotsessi käigus ja lõpptootes neid enam ei ole. Seetõttu puudub oht toote kasutajale (nt tarbijatele).

Uuringute kohaselt põhjustavad tööga seotud tegurid tööealiste täiskasvanute astmajuhtudest ligikaudu 9–15 %³². Diisotsüanaadid on üks kõige levinumaid töölase astma põhjuseid, need

³⁰ Komisjoni 3. augusti 2020. aasta määrus (EL) 2020/1149, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006 (mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH)) XVII lisa diisotsüanaatide osas (ELT L 252, 4.8.2020, lk 24).

³¹ Kõik diisotsüanaadid tekitavad ülitundlikkust samamoodi. Seepärast toetab RAC rühmapõhist lähenemisviisi, mis hõlmab suurt hulka üksikuid diisotsüanaate.

³² Balmes J, Becklake M, Blanc P jt. (2003). American Thoracic Society Statement: occupational contribution to the burden of airway disease [*Ameerika Ühendriikide Rindkereühingu avaldus: töö mõju hingamisteedega seotud haiguskooormusele*]. Am J Crit Care Med. 167:787-797.

tekitavad ELis aastas hinnanguliselt 2 350–7 269 juhtu^{33,34,35}. Hinnangute³⁶ kohaselt puutub ELis diisotsüanaatidega kokku ligikaudu 4,2 miljonit töötajat enam kui 2,4 miljonis ettevõttes, kellest enamik on mikroettevõtjad või VKEd.

Praegu ei ole ELi tasandil kehtestatud diisotsüanaatide jaoks siduvaid töölase kokkupuute piirnormi ega lühiajalise kokkupuute piirnormi ning REACHi määruse (määrus (EÜ) nr 1907/2006) alusel on registreeritud 19 erinevat diisotsüanaati. Kahjulikku toimet põhjustab kõigi diisotsüanaatide ühine osa – NCO rühm.³⁷ Seetõttu kaaluti rühmitamist, kuna see võimaldaks kehtestada kõigi diisotsüanaatide jaoks ühtse töölase kokkupuute piirnormi ja lühiajalise kokkupuute piirnormi.³⁸ See on kooskõlas rühmitamisega, mida pooldati hiljuti vastu võetud kestlikkust toetavas ELi kemikaalistrateegias.

Töökeskonna astma tekke peamine tegur on kokkupuute tiptase (lühiajaline kokkupuute kõrge kontsentratsiooniga)³⁹. Seepärast on seda tüüpi kokkupuuteviiside käsitlemiseks kõige asjakohasem regulatiivne meede lühiajalise kokkupuute piirnorm, sest see sobib korduva lühiajalise kõrge kontsentratsiooniga kokkupuute puhul kõige paremini. Mõju hindamise aruannet toetavas välisuuringus⁴⁰ sai siiski analüüsida ainult töölase kokkupuute piirnormi mõju. Andmete puudumine lühiajalise kokkupuute mõju kohta tähendas, et asjaomaste terviseprobleemide juhtumite arvu ei olnud võimalik hinnata, mis omakorda toob tõenäoliselt kaasa kulude ja kasu alahindamise. Neil põhjustel soovitas riskihindamise komitee, et ükski lühiajalise kokkupuute piirnorm ei tohiks olla töölase kokkupuute piirnormist üle kahe korra suurem.

Seepärast esitatakse käesolevas ettepanekus diisotsüanaatide töölase kokkupuute piirnormiks 6 µg/m³, millele lisandub vastav lühiajalise kokkupuute piirnorm 12 µg/m³, märke naha ja hingamiselundite ülitundlikkuse tekitamise kohta ning märke naha kaudu imendumise kohta.

Käesoleva ettepanekuga lubatakse 31. detsembrini 2028 siiski üleminekuväärtusena 10 µg/m³, millele vastav lühiajalise kokkupuute piirnorm on 20 µg/m³. Selle eesmärk on võimaldada tööandjatel saada tehnilised vahendid sellise väärtuse mõõtmiseks ja anda neile aega riskijuhtimismeetmete rakendamiseks, eelkõige tootmisahela järgmise etapi sektorites. Lisaks peaks kaasnema töötajate arstlik järelevalve, et avastada terviseprobleeme varakult ja seejärel ohjata üksiktöötajate kokkupuudet, et vältida edasisi diisotsüanaatidega kokkupuutest tulenevaid riske. Koos tagavad need meetmed töötajate kõrgetasemelise kaitse.

³³ <https://www.hse.gov.uk/statistics/causdis/asthma.pdf>

³⁴ <https://academic.oup.com/annweh/article/65/8/893/6247067>

³⁵ RPA (2021), vt joonealune märkus 20.

³⁶ Vt joonealune märkus 20.

³⁷ NCO rühm viitab isotsüanaatrühma lämmastiku-, süsiniku- ja hapnikuaatomile.

³⁸ Mitu eksperdikomiteed jõudsid järeldusele, et piisab kõikide diisotsüanaatide ühisest hindamisest NCO kontsentratsiooni alusel. Riskihindamise komitee pakub samuti seda lähenemisviisi, kuid märgib ka, et üksikute diisotsüanaatide toimeerinevuste hindamiseks ei ole piisavalt andmeid.

³⁹ Riskihindamise komitee arvamuses märgitakse, et on märke sellest, et kokkupuute tiptase on astma tekkimise riski seisukohast oluline. Paraku ei ole inimeste epidemioloogilistes uuringutes tippväärtusi mõõtmisraskuste tõttu tegelikkuses võimalik mõõta.

⁴⁰ RPA (2021), vt joonealune märkus 20.

Selleks et tagada töötajate tulemuslik kaitse diisotsüanaatide ja pliiga kokkupuutest tulenevate kutsehaiguste eest, on käesolevas ettepanekus esitatud piirnormid, mida on võimalik tehnilist ja majanduslikku teostatavust arvestades saavutada.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Käesolev ettepanek on kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste sambaga, eelkõige selle 10. põhimõttega, mis käsitleb õigust tervislikule, ohutule ja hästi kohandatud töökeskkonnale, ning samba tegevuskavaga. Kehtivate pliis piirnormide läbivaatamine, mida ei ole 1982. aastast saati tehtud, ning piirnormide kehtestamine selliste diisotsüanaatide jaoks, mis kuuluvad CAD kohaldamisalasse, kuid mille jaoks praegu ELi tasandil piirnorme ei ole, aitavad kaasa töötajate tervise ja ohutuse kaitse kõrge taseme saavutamisele.

See algatus tugineb ka kohustusele, mille komisjon võttis ELi töötervishoiu ja tööohutuse strateegilises raamistikus aastateks 2021–2027⁴¹ ja mille kohaselt tuleb 2022. aastal tööalase pliiga kokkupuute piirnormi veelgi vähendada ja kehtestada tööalase diisotsüanaatidega kokkupuute piirnorm.

Ettepanek on kooskõlas nõukogu 12. juuni 1989. aasta direktiiviga 89/391/EMÜ töötajate töötervishoiu ja tööohutuse parandamist soodustavate meetmete kehtestamise kohta⁴² (töötervishoiu ja tööohutuse raamdirektiiv). Raamdirektiiviga tagatakse minimaalsed ohutus- ja tervishoiunõuded kõigis töökeskkondades, mitte ainult keemiliste ainetega tegelemisel. Lisaks ei ole raamdirektiiviga vastuolus see, kui teiste direktiividega, käesoleval juhul CAD ja CMRDga, kehtestatakse rangemad sätted või täpsemad eeskirjad, mis veelgi parandavad töötajate kaitset.

- **Põhiõigused ja võrdõiguslikkus, sealhulgas sooline võrdõiguslikkus**

Mõju põhiõigustele loetakse positiivseks, pidades eelkõige silmas Euroopa Liidu põhiõiguste harta⁴³ artiklit 2 (õigus elule) ja artiklit 31 (head ja õiglased töötingimused).

Kuigi pliiga kokkupuutuvad töötajad on valdavalt mehed, võib naistöötajatel olla lisariske, sest pliis võib mõjutada rasedaid ja arenevat loodet⁴⁴. Rasedate töötajate direktiivis⁴⁵ on kehtestatud kaitsemeetmete rakendamise nõuded, kuid need ei paku täielikku kaitset arengule avaldatava mõju eest, sest neid kohaldatakse alates hetkest, mil töötaja saab teada, et on rase, ja teavitab sellest tööandjat (tavaliselt kolm kuud pärast rasestumist).

Seetõttu on pliiga tegelevates ettevõtetes äärmiselt oluline suurendada sünnitusealiste töötajate teadlikkust ja kehtestada erimeetmed riskide minimeerimiseks kooskõlas tööandjate riskijuhtimiskohustustega. Oma kohustuste täitmiseks peavad tööandjad tagama aine

⁴¹ Vt joonealune märkus 3.

⁴² Nõukogu 12. juuni 1989. aasta direktiiv 89/391/EMÜ töötajate töötervishoiu ja tööohutuse parandamist soodustavate meetmete kehtestamise kohta (ELT L 183, 29.6.1989, lk 1).

⁴³ ELT C 326, 26.10.2012, lk 391–407.

⁴⁴ Pliis võib platsenta läbida, nii et vere pliisisaldus nabanööris sünnihetkel sarnaneb ema vere pliisisaldusega (allikas: RPA, 2021. aasta välisuuringu punkt 2.2.4.7, vt joonealune märkus 19).

⁴⁵ Nõukogu 19. oktoobri 1992. aasta direktiiv 92/85/EMÜ rasedate, hiljuti sünnitanud ja rinnaga toitvate töötajate tööohutuse ja töötervishoiu parandamise meetmete kehtestamise kohta (ELT L 348, 28.11.1992, lk 1–7).

asendamise, kui see on tehniliselt võimalik, suletud süsteemide kasutamise või kokkupuute vähendamise nii väikeseks kui tehniliselt võimalik. Lisaks, nagu on soovitatud tööohutuse ja tervishoiu nõuandekomitee arvamuses,⁴⁶ ei tohiks vere pliisisaldus sünnitusealistel naistel ületada sellise üldelanikkonna kontrollväärtusi, kes pliiga asjaomases liikmesriigis tööalaselt kokku ei puutu. Nagu eespool selgitatud, ei tohiks juhul, kui riiklikud võrdlustasemed ei ole kättesaadavad, vere pliisisaldus sünnitusealistel naistel ületada bioloogilist suuniväärtust 4,5 µg/100 ml.⁴⁷

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Euroopa Liidu põhiõiguste harta

Algatuse eesmärgid on kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 2 (õigus elule) ja artikliga 31 (õigus headele ja õiglastele töötingimustele).

Kooskõla REACHi määrusega

Alates 2007. aastast kehtivas REACHi määruses⁴⁸ on muu hulgas sätestatud kaks erinevat ELi regulatiivset lähenemisviisi: piiramine ja autoriseerimine. REACHi määruse ja töötajate kaitset käsitlevate õigusaktide vaheliste seoste parandamine on teema, mida käsitletakse käimasoleva REACHi läbivaatamise raames⁴⁹.

Piiramisega saab EL kehtestada tingimusi ainete tootmisele, turuleviimisele ja/või kasutamisele segudes või toodetes (esemetes). Autoriseerimise eesmärk on tagada väga ohtlikest ainetest tulenevate riskide nõuetekohane ohjamine ning samal ajal edendada järkjärgulist asendamist majanduslikult ja tehniliselt sobivate alternatiividega.

Mitmed plii kasutusala on REACHi määruse kohaselt piiratud. Keelatud on kasutada pliid värvides (v.a mõni erand),^{50,51} ehetes ja nahaga kokku puutuma mõeldud toodetes ning tarnida üldsusele pliid ja selle segusid⁵².

Diisotsüanaatide kasutamine on REACHi määruse kohaselt piiratud⁵³. Neid võib kasutada või turule viia eraldiseisva aina või muude ainete või segude koostisosana tööstuslikuks ja kutsealaseks kasutuseks, kui tööandja või füüsilisest isikust ettevõtja tagab, et tööstuslik või kutseline kasutaja on enne aine või segu kasutamist edukalt läbinud diisotsüanaatide ohutu kasutamise koolituse.

Lisateavet REACHi määruses nende kahe aine jaoks sätestatud piirangute kohta saab käesolevale ettepanekule lisatud mõjuhinna 8. lisast.

⁴⁶ Vt joonealune märkus 25.

⁴⁷ Vt joonealune märkus 23.

⁴⁸ Vt RAC arvamus, joonealune märkus 23.

⁴⁹ 5. aprillil 2022 toimus REACHi kohaste pädevate asutuste ning tööohutuse ja tervishoiu nõuandekomitee kemikaalide töörühmaga seotud huvirühmade esimene ühine koosolek, kus arutati REACHi käimasolevat läbivaatamist käsitlevaid tööohutuse ja tervishoiu aspekte.

⁵⁰ <https://echa.europa.eu/documents/10162/22dd9386-7fac-4e8d-953a-ef3c71025ad4>

⁵¹ <https://echa.europa.eu/documents/10162/ffd7653b-98cc-4bcc-9085-616559280314>

⁵² <https://echa.europa.eu/documents/10162/61845f2b-f319-ab2e-24aa-6fc4f8fc150f>

⁵³ <https://echa.europa.eu/documents/10162/503ac424-3bcb-137b-9247-09e41eb6dd5a>

Tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomitee märkis oma arvamuses,⁵⁴ et REACHi piirang (töötajate koolitamise kohta) ning tööohutust ja töötervishoidu käsitlevad sätted, eelkõige piirnormide järgimine ja arstlik järelevalve, on kõige tõhusam viis vältida kokkupuute tipptaset, mis on peamine diisotsüanaatidega kokkupuutest tingitud astmani viiv sündmus.

ELi töötervishoiu ja tööohutuse direktiivid (CMRD ja CAD) ning REACHi määrus on töötajate plii ja diisotsüanaatidega kokkupuute ohu eest kaitsmise seisukohalt tähtsad.

Kooskõla patareisid ja akusid käsitleva määrusega

2020. aasta detsembris tegi komisjon ettepaneku võtta vastu uus patareisid ja akusid käsitlev määrus,⁵⁵ mille eesmärk on tagada, et ELi turule lastavad patareid ja akud oleksid kestlikud ja ohutud kogu nende olemusringi jooksul. See on lahutamatu osa ELi rohelisest kokkuleppest, mille eesmärk on kasutada rohkem kaasaegseid mittefossiilkütusel töötavaid sõidukeid ning mis võib hõlmata pliidi sisaldavate patareide ja akude laialdasemat kasutamist, sealhulgas nende ringlussevõttu. Plii piirnormide ajakohastamine tagab, et patareide ja akude tootmise ja ringlussevõttuga tegelevad töötajad saavad kasu tervisekaitse kõrge tasemest, hoolimata sellest, et tootmiskaht võib tulevikus kasvada.

Kooskõla teadusuuringutega

Plii ja diisotsüanaadid olid prioriteetsed kemikaalid, mida käsitleti ELi inimeste bioseire programmi (HBM4EU) raames, mida rahastati programmist „Horisont 2020“⁵⁶ ja milles osales 30 riiki, Euroopa Keskkonnaamet ja Euroopa Komisjon ning mis toimus aastatel 2017–2021. Sellega saadi teadmisi kemikaalide ohutust käitlemisest ja seeläbi inimeste tervise kaitsmisest. Viidi läbi spetsiaalne projekt töölase metallidega kokkupuute kohta. Selle tulemustest nähtub, et elektroonikajäätmete ringlussevõtu käigus toimub kokkupuute mitme metalliga, sealhulgas pliiga. Samuti viidi läbi sihtotstarbeline projekt diisotsüanaatide kohta, mille tulemusel vaadati läbi praegused biomarkerid, mida kasutatakse diisotsüanaatide bioseireks, hinnati praegust sisaldust töötajate organismis ja tehti kindlaks lüngad teadusuuringutes⁵⁷.

Kooskõla Euroopa vähktõvevastase võitluse kavaga

Euroopa vähktõvevastase võitluse kava eesmärk on käsitleda kõiki haigusega seotud küsimusi⁵⁸. Kava hõlmab nelja olulist tegevusvaldkonda, kus EL saab anda kõige enam lisaväärtust: (i) ennetamine; ii) varajane avastamine; iii) diagnoosimine ja ravi; ning

⁵⁴ Vt joonealune märkus 25.

⁵⁵

https://ec.europa.eu/environment/pdf/waste/batteries/Proposal_for_a_Regulation_on_batteries_and_waste_batteries.pdf

⁵⁶ <https://www.hbm4eu.eu/about-us/>

⁵⁷ Lisateabe saamiseks vt Scholten, B; Kenny, L; Duca, R; Pronk, A; Santonen, T; Galea, K.S; Loh, M; Huuonen, K; Sleuwenhoek, A; Creta, M; Godderis, L; ja Jones, K. 2020. „Biomonitoring for occupational exposure to diisocyanates: A systematic review [Töölase diisotsüanaatidega kokkupuute bioloogiline seire. Süstemaatiline ülevaade]. *Annals of Work Exposures and Health* 64(6): 569-585. <https://academic.oup.com/annweh/article/64/6/569/5822987?login=true>

⁵⁸ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Euroopa vähktõvevastase võitluse kava“. COM (2021) 44 final.

iv) vähipatsientide ja vähi üleelanute elukvaliteet. Kuigi vähi tekkimine kokkupuutel pliiga on haruldane, aitab piirnormide vähendamine selliseid vähkkasvajaid ennetada.

Diisotsüanaatide puhul ei hõlma kahjulik tervisemõju vähi ja Euroopa vähktõvevastase võitluse kava ei ole asjakohane.

Kooskõla Euroopa renoveerimislainega

Hoonete arvele langeb 36 % energiaga seotud kasvuhoonegaaside heitest. Arvestades seda, et 2050. aastal on ikka veel alles üle 85 % praegustest hoonetest, on energiatõhusaks renoveerimine Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks hädavajalik. Sellega seoses on renoveerimislaine strateegia⁵⁹ eesmärk aastast hoonete energiatõhusamaks renoveerimise määra 2030. aastaks kahekordistada. Spetsiaalsed renoveerimistööd energiakasutuse vähendamiseks võivad suurendada kinnisvara pikaajalist väärtust ning luua töökohti ja investeeringuid, mis on sageli seotud kohalike tarneahelatega. Siiski võivad töötajad pliiga kokku puutuda, kui nad eemaldavad (muu hulgas) värve, torustikke ja katusematerjale, mis sisaldavad pliide, ning kokkupuude diisotsüanaatidega võib olla tingitud suuremast nõudlusest hoonete soojustust parandavate paremate pinnakatete ja isolatsioonivahu järele. Seetõttu aitab käesolev ettepanek kaasa renoveerimisele, mis on kasulik nii keskkonna kui ka töötajate ohutuse ja tervise seisukohalt.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 153 lõike 2 punktis b on sätestatud, et Euroopa Parlament ja nõukogu „võivad [ELi toimimise lepingu artikli 153] lõike 1 punktides a–i osutatud valdkondades direktiivide abil vastu võtta miinimumnõuded järkjärguliseks rakendamiseks, arvestades igas liikmesriigis kehtivaid tingimusi ja tehnilisi eeskirju. Sellistes direktiivides hoidutakse haldus-, finants- ja õiguslike piirangute kehtestamisest viisil, mis pidurdaks väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete loomist ja arengut.“ ELi toimimise lepingu artikli 153 lõike 1 punktis a on sätestatud, et EL toetab ja täiendab liikmesriikide meetmeid järgmises valdkonnas: „eelkõige töökeskkonna parandamine, et kaitsta töötajate tervist ja turvalisust“.

Nii CMRD kui ka CAD võeti vastu ELi toimimise lepingu artikli 153 lõike 2 punkti b alusel eesmärgiga parandada töötajate tervist ja ohutust. Käesoleva ettepaneku eesmärk on parandada töötajate tervisekaitse taset kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 153 lõike 1 punktiga a seeläbi, et kehtestatakse CMRDs muudetud tööalase kokkupuute piirnorm ja bioloogiline piirnorm pli jaoks, CADs tööalase kokkupuute piirnorm ja lühiajalise kokkupuute piirnorm diisotsüanaatide jaoks ning tehakse lisaks ka mõned tehnilised kohandused. Seetõttu on ELi toimimise lepingu artikli 153 lõike 2 punkt b sobiv õiguslik alus komisjoni ettepanekule muuta nii CMRDd kui ka CADd.

⁵⁹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele – „Euroopa renoveerimislaine – keskkonnahoidlikumad hooned, uued töökohad, parem elujärg“ (COM (2020) 662 final).

ELi toimimise lepingu artikli 153 lõike 2 kohaselt on eelkõige töökeskkonna parandamine töötajate tervise ja ohutuse kaitseks üks sotsiaalpoliitika aspekt, mille osas liidul on liikmesriikidega jagatud pädevus.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Teaduslikud teadmised plii ja diisotsüanaatide kohta on arenenud edasi alates CAD vastuvõtmisest 1998. aastal (ja varasema pliidiirektiivi vastuvõtmisest 1982. aastal). CMRD vastuvõtmisest tulenev CMD kohaldamisala muutumine tähendab reproduktiivtoksilise plii liikumist CMRD alla. Lisaks on ELi meetmete lisaväärtus õigustatud, kuna probleem on kogu ELis laialt levinud. Kuigi plii ja selle anorgaaniliste ühendite jaoks töölase kokkupuute piirnormi ja bioloogilise piirnormi läbivaatamine ning diisotsüanaatide jaoks töölase kokkupuute piirnormi ja lühiajalise kokkupuute piirnormi kehtestamine ei mõjuta oluliselt konkurentsi ühtsel turul, parandaks miinimumnõuete suurem ühtlustamine ühtsel turul tegutsevate ettevõtjate võrdseid võimalusi.

Ettevalmistava töö käigus kogutud andmed näitavad, et plii ja diisotsüanaatide piirnormide kehtestamisel on liikmesriikide vahel erinevusi. Tunnistades teaduslike teadmiste arengut, on mõned liikmesriigid juba vähendanud oma plii piirnorme erineval määral ja/või kehtestanud diisotsüanaatide piirnormid.

Plii puhul on liikmesriikide kehtestatud bioloogiline piirnorm vahemikus 20–70 µg 100 ml vere kohta (viimane on praegu ka CMRD piirnorm). 15 liikmesriigis on bioloogiline piirnorm ELi praegusest piirnormist väiksem⁶⁰. Mõnes liikmesriigis on naiste jaoks kehtestatud madalam piirnorm, mis oleneb vanusest või kehtib sünnitusealiste naiste suhtes, ning mis on tavaliselt vahemikus 20–40 µg 100 ml vere kohta. Töölase kokkupuute piirnorm on vahemikus 0,050–0,150 g/m³ (viimane on praegu ka CMRD piirnorm).

Diisotsüanaatide jaoks ELi piirnormi ei ole. Kolmes ELi liikmesriigis on siiski kehtestatud üldine töölase kokkupuute piirnorm⁶¹ ning mitmes liikmesriigis on mõnede, kuid mitte kõigi erinevate diisotsüanaatide jaoks erinevad töölase kokkupuute piirnormid ja lühiajalise kokkupuute piirnormid. Kui töölase kokkupuute piirnorm on olemas, jääb see vahemikku 3–500 µg NCO/m³ (mediaanväärtus 17,4 µg NCO/m³). Lühiajalise kokkupuute piirnormi vahemik on 10–82 µg NCO/m³.

Eelkirjeldatud olukorda arvestades on selge, et ELi töötajate kaitse plii ja diisotsüanaatide eest on erinev.

Riiklike piirnormide suur erinevus moonutab ühtsel turul konkurentsi. Madalamate riiklike tasemete järgimise kulud on üldiselt suuremad ja annavad seega konkurentsieelise ettevõtjatele, kes tegutsevad turgudel, kus riiklikud piirnormid puuduvad või on leebemad. Bulgaarias, Tšehhis, Taanis, Lätis ja Poolas asuvad ettevõtted peavad järgima kolm korda väiksemat töölase pliiga kokkupuute piirnormi kui praegu ELi tasandil kehtestatud (0,050 g/m³ vs. 0,150 g/m³). See võib kahjustada nende konkurentsivõimet ja tekitada ühtsel turul erinevusi. Võimalik mõju konkurentsile on veelgi suurem diisotsüanaatide puhul, millele

⁶⁰ BG, HR, CZ, DK, FI, FR, DE, HU, IT, LV, NL, PL, SK, SI, SE.

⁶¹ HR, IE, LT.

praegu ELi piirnormid puuduvad. Kui riiklikud töölase kokkupuute piirnormid on olemas, jäävad need vahemikku 3–500 µg NCO/m³. Seepärast aitab plii piirnormide ajakohastamine ja diisotsüanaatide piirnormide esmakordne kehtestamine kaasa ühtse turu suuremale ühtlustamisele ja loob ettevõtjatele võrdsemad tingimused.

Kuigi üksikud liikmesriigid võiksid siiski kehtestada madalamaid väärtusi, muutuvad tingimused ettevõtete jaoks võrdsemaks. Ettevõtjad, kes soovivad tegutseda erinevates ELi liikmesriikides, saavad kohaldatavate piirnormide ühtlustamisest veel enam kasu, sest see võib aidata raha kokku hoida, kui eri tegevuskohtades saab kasutusele võtta ühised lahendused, mitte ei pea iga objekti jaoks leidma erinevate töölase kokkupuute piirnormide ja bioloogiliste piirnormide jaoks sobivaid lahendusi.

Riskid töötajate tervisele ja ohutusele, mis tulenevad kokkupuutest plii kui ohtliku töökeskkonnas esineva reprodutiivtoksilise aine ja diisotsüanaatidega, mis on hingamiselundite ülitundlikkuse tekitajad, on ELis üldjoontes sarnased ning mõlemat ainet kasutatakse laialdaselt paljudes sektorites ja riikides. Seetõttu on ELil selge roll liikmesriikide toetamisel selliste riskidega tegelemise osas.

Plii puhul on käesolevale ettepanekule lisatud välisuuringus⁶² kindlaks tehtud 18 liikmesriiki, kes toodavad rafineeritud pliid, ja väiksem arv liikmesriike, kes seda kaevandavad. Pliid toodetakse ELis üle 10 miljoni tonni aastas ning kasutatakse mitmesugustes protsessides, sealhulgas pliiakude, pliilehtede ja -pulbri tootmiseks ning toodetes (esemetes) kasutamiseks.

Diisotsüanaate toodetakse seitsmes liikmesriigis ja kasutatakse kogu ELis 21 asjaomases järgneva etapi sektoris.

Et meetmed töötajate kaitsmiseks plii ja diisotsüanaatidega kokkupuutumise eest oleksid võimalikult tulemuslikud, tuleb direktiive ajakohastada uusimate teaduslike teadmiste alusel, mis on esitatud riskihindamise komitee arvamustes⁶³. Olemasolevaid teaduslikke tõendeid silmas pidades on vaja läbi vaadata plii ja selle anorgaaniliste ühendite töölase kokkupuute piirnorm ja bioloogiline piirnorm ning kehtestada diisotsüanaatide jaoks töölase kokkupuute piirnorm ja lühiajalise kokkupuute piirnorm. Töötajate tervise kaitse ohtude eest, mis tulenevad kokkupuutest nende ainetega, on juba hõlmatud ELi õigusaktidega, eelkõige CAD ja CMRDga, mida saab muuta ainult ELi tasandil. Käesolev ettepanek tugineb pikale ja intensiivsele arutelule kõigi sidusrühmadega (töötajate ühenduste, tööandjate liitude ja valitsuste esindajatega). See aitab tagada subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte nõuetekohase järgimise.

CAD ja CMRD ajakohastamine, et võtta arvesse uuemaid teaduslikke tõendeid, on tulemuslik viis tagada, et ennetusmeetmeid ajakohastatakse vastavalt kõigis liikmesriikides. See võimaldab kehtestada ühtsed miinimumnõuded, mille eesmärk on tagada parem tervise- ja ohutustase. See omakorda vähendab erinevusi töötajate tervise ja ohutuse kaitse tasemes liikmesriikide vahel ja kogu ELi ühtsel turul.

⁶² RPA (2021), vt joonealune märkus 21.

⁶³ Vt joonealune märkus 23.

Lisaks on piirnormide läbivaatamine või kehtestamine väga keeruline ja nõuab kõrgetasemelisi teaduslikke eksperditeadmisi. Piirnormide kehtestamine ELi tasandil annab olulise eelise, kuna siis pole liikmesriikidel vaja teha ise teaduslikku analüüsi. Seega säästetakse halduskuludelt tõenäoliselt märkimisväärselt. Selle asemel võiksid liikmesriigid kasutada neid vahendeid töötervishoiu ja tööohutuse poliitika täiustamiseks.

Sellest järeldub, et nii plii kui ka diisotsüanaatide puhul on käesoleva ettepaneku eesmärkide saavutamiseks vaja ELi tasandi meetmeid, kuna kavandatud meetme ulatuse ja mõju tõttu ei suuda liikmesriigid neid eesmärke piisavalt saavutada ei riigi, piirkonna ega kohalikul tasandil. See on kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) artikli 5 lõikega 3. CMRDd ja CADd saab muuta ainult ELi tasandil ja pärast kaheetapilist konsulteerimist tööturu osapooltega (tööandjad ja töötajad) kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 154.

- **Proportsionaalsus**

Ettepanekus järgitakse proportsionaalsuse põhimõtet, kuna sellega ei muudeta direktiivide eesmärke ega üldnõudeid. Meede piirdub uute ja läbivaadatud piirnormide ettepaneku esitamisega, milles on täielikult arvesse võetud värsket teaduslikku teavet ja sotsiaal-majanduslikku teostatavust. Neid on põhjalikult arutatud kõigi sidusrühmadega (töötajate organisatsioonide, tööandjate organisatsioonide ja valitsuste esindajatega). Algatuse eesmärk on tagada tasakaalustatud lähenemisviis, millega ei kaasneks ettevõtjate sattumine majanduslikult väga ebasoodsasse olukorda, aga töötajatel oleks ELi tasandil olemas sobiv kaitse. Kuna ettepanek diisotsüanaatide kohta hõlmab esimest korda piirnormide kehtestamist, sisaldab see koormuse vähendamise ja sätete järgimise toetamise meetmeid (nt üleminekuperiood), mida on arutatud ka asjaomaste sidusrühmadega. Need üleminekumeetmed muudavad kavandatud algatuse proportsionaalsemaks seeläbi, et nendega tagatakse ettevõtjatele sobivam kohanemisaeg. Plii puhul on ettepanek osa töötajate järkjärgult parema kaitse tagamisest,⁶⁴ kuna selles nähakse ette praegustest kaitsvamad piirnormid.

Pealegi kaasneks nende uute või muudetud piirnormide kehtestamisega mõlema aine jaoks mitte kuigi suured kulud ettevõtjatele (eelkõige nende käibega võrreldes). Algatust peetakse tasakaalustatuks ja põhjendatuks, võttes arvesse üha kasvavat ja pikaajalist kasu, mis tuleneb sellest, et vähendatakse töötajate terviseriske, mis tekivad kokkupuutest plii ja diisotsüanaatidega, ning ennetatakse tööga seotud terviseprobleeme. Käesolevas ettepanekus sätestatakse kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 153 lõikega 4 miinimumnõuded ning see ei takista ühelgi liikmesriigil säilitada või kehtestada aluslepingutega kooskõlas olevaid rangemaid kaitsemeetmeid (näiteks kehtestada rangemad piirnormid või muud töötajate paremat kaitset tagavad sätted). See annab liikmesriikidele teatava paindlikkuse.

⁶⁴ Piirnormide kehtestamise ja/või läbivaatamise käigus määrab komisjon kindlaks teaduslikuks hindamiseks prioriteetsed ained, kusjuures sellesse kaasatakse ka sidusrühmad nii liikmesriikide kui ka tööturu osapoolte tasandil, Euroopa Kemikaali ameti riskihindamise komitee viib läbi teadusliku hindamise, konsulteeritakse avalikkusega ning tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomitee kaudu kolmepoolselt ka tööandjate, töötajate ja valitsuste esindajatega ning koostatakse välisuuringul põhinev mõjuhindang.

Kooskõlas ELi lepingu artikli 5 lõikes 4 sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega ei lähe käesolev ettepanek kaugemale, kui on vaja selle eesmärkide saavutamiseks. Üksikasjalik teave proportsionaalsuse põhimõtte järgimise kohta on esitatud käesolevale ettepanekule lisatud mõjuhindangus (punkt 8.4).

- **Vahendi valik**

ELi toimimise lepingu artikli 153 lõike 2 punktis b on sätestatud, et töötajate tervise ja ohutuse valdkonna miinimumnõuded võib vastu võtta direktiivide abil.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

CAD ja CMD viimases põhjalikus hindamises (ELi töötervishoiu ja tööohutuse direktiivide 2017. aasta järelhindamine)⁶⁵ jõuti järeldusele, et need direktiivid on olemasolevate tõendite kohaselt endiselt väga asjakohased ja tulemuslikud. Selles rõhutati, et piinormid on oluline vahend keemiliste riskide juhtimiseks töökohal ning vaja on kehtestada kokkupuute piinormid rohkemate ohtlike ainete jaoks. Eelkõige selgitati hindamise käigus välja vajadus kaaluda kõige asjakohasemat lähenemisviisi sellele, kuidas juhtida riske, mis on seotud kokkupuutega keemiliste ja reproduktiivtoksiliste ainetega, ning seda, kas ja kuidas saaks bioseiret tulemuslikumalt kasutada töökoha riskide juhtimiseks. Veel märgiti, et ülitundlikkust tekitavaid aineid tuleks pidada esmatahtsaks ja neid tuleks veel uurida, et tagada riskijuhtimisnõuete sobivus.

Algatus on kooskõlas ka komisjoni talituste töödokumendiga, mis on lisatud ELi töötervishoiu ja tööohutuse strateegilisele raamistikule aastateks 2021–2027 (SWD(2021) 148 final),⁶⁶ milles märgitakse vajadust pöörata rohkem tähelepanu kutsehaigustega tegelemisele. Eelkõige plii puhul on selles sätestatud, et piinormid tuleks uute teaduslike andmete alusel läbi vaadata.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

ELi toimimise lepingu artikli 154 kohane kaheetapiline konsulteerimine Euroopa tööturu osapooltega

Komisjon korraldas 2020. ja 2021. aastal ELi toimimise lepingu artikli 154 lõike 2 kohaselt kaheetapilise konsulteerimise tööturu osapooltega. Komisjon konsulteeris tööturu osapooltega selle üle, kuidas vaadatakse läbi plii ja selle ühendite siduvad tööalase kokkupuute piinormid ning kehtestatakse CADs tööalase diisotsüanaatidega kokkupuute piinormid.

Töötajate organisatsioonid

Euroopa Ametiühingute Keskliit (ETUC) vastas konsultatsiooni esimeses etapis, tunnistades kehtivate õigusaktide tähtsust. Kuigi ETUC põhimõtteliselt toetas plii praeguste piinormide

⁶⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017SC0010&from=en>

⁶⁶ Vt joonealune märkus 3.

vähendamist, väljendas ta seisukohta, et riskihindamise komitee vastu võetud teaduslikus arvamuses välja pakutud bioloogiline piinorm ei paku piisavat kaitset sünnitusealiste naistöötajatele ega taga naiste ja meeste võrdset kohtlemist tööl⁶⁷. Selle asemel tegid nad ettepaneku kehtestada madalam bioloogiline piinorm. Lisaks esitasid nad mõned üldised mõtted seoses vajadusega parandada töötajate kaitset reproduktiivtoksiliste ainete kokkupuute eest ja seoses rasedate töötajate direktiiviga 92/85/EMÜ⁶⁸.

ETUC nõustus, et diisotsüanaatide jaoks on vaja siduvat ELi tööalase kokkupuute piinormi, et tagada miinimumnõuded diisotsüanaatidega kokku puutuvate töötajate kaitseks kogu ELis. Ühtlasi olid nad arvamusel, et kuna see on esimene kord, kui kehtestatakse ELi siduv tööalase kokkupuute piinorm ülitundlikkust tekitavate ainete jaoks põhieesmärgiga ennetada tööga seotud astmat, siis tuleks seda küsimust arutada ja selles kokku leppida tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomitees, kuhu kuuluvad töötajate, tööandjate ja valitsuste esindajad.

Töötajate organisatsioonid usuvad, et nendes küsimustes on vaja ELi siduvaid seadusandlikke meetmeid, ning seetõttu ei näe nad vajadust alгатada ELi toimimise lepingu artikli 155 kohaseid läbirääkimisi. ETUC märgib siiski, et ta võiks tahta arutada tööandjatega lisaküsimusi ja püüda jõuda teatavates küsimustes ühistele seisukohtadele (nt milline on parim õiguslik vahend töötajate kaitsmiseks toksiliste ja reproduktiivsust mõjutavate ainete kokkupuute eest või kas on vaja uut metoodikat toimetälveta ainete koguse piiramiseks ELi tasandil).

Tööandjate organisatsioonid

Esimese etapi konsultatsioonile reageeris kolm tööandjate organisatsiooni: Business Europe, SME United (Euroopa Käsitöötävtöjate ning Väikeste ja Keskmise Suurusega Ettevõtjate Keskkliit) ja Euroopa Ehitustööstuse Ühendus (FIEC).

Konsultatsioonis osalenud kolm tööandjate organisatsiooni toetasid eesmärgi tagada töötajatele tulemuslik kaitse kokkupuute eest ohtlike kemikaalidega, sealhulgas kehtestada asjakohasel juhul ELi tasandil siduvad tööalase kokkupuute piinormid. Nad leidsid, et see on töötajate ja ettevõtjate huvides ning aitab tagada võrdsed võimalused. Siiski väljendasid nad ka teatavat muret selliste normide kehtestamise viisi üle.

Konsultatsioonidokumendis välja toodud küsimuste osas toetasid tööandjate organisatsioonid komisjoni üldist suunda, mille kohaselt tuleb teatavatel tingimustel pidevalt parandada töötajate kaitset kantserogeenide ja keemilistest mõjuritest tulenevate ohtude eest töökohal (aga teatud tingimustega). Nende arvates peaks piinormide kehtestamise aluseks olema usaldusväärsed teaduslikud tõendid, tehniline ja majanduslik teostatavus, sotsiaal-

⁶⁷ Riskihindamise komitee soovitab CADs märkida, et sünnitusealiste naiste kokkupuudet pliiga tuleks töökohal vältida või minimeerida, sest plii bioloogiline piinorm ei kaitse nende järglasi. ETUC on seisukohal, et see on diskrimineeriv, kuna see võib tekitada olukorra, kus naised ei pruugita tööle võtta töökohadele, kus nad võivad pliiga ja selle ühenditega kokku puutuda.

⁶⁸ Vt joonealune märkus 45.

majandusliku mõju hindamine ning tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomitee arvamus, nagu komisjon praegu teeb.

Lisaks rõhutasid nad, et madalam piirnorm ei tähenda alati töötajate paremat kaitset, sest see oleneb selle mõõdetavusest ja rakendatavusest tööandjate jaoks.

Business Europe ja SME United rõhutasid vajadust hinnata mõju väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd), eelkõige mikroettevõtjatele, pidades silmas meetmete proportsionaalsust ja teostatavust, ning võtta arvesse ka valdkondlikke erinevusi.

Seoses küsimusega nende küsimuste lahendamiseks kasutatava siduva õigusliku vahendi kohta märkis SME United, et ilma põhjalikuma analüüsita uute piirnormide mõju kohta käsitööliste, VKEd ja tööandjate kohustustele ei saa nad hinnata, kas selline vahend oleks sobiv.

Plii ja selle ühenditega seoses viitas Business Europe vabatahtlikele kokkulepetele, mille ettevõtted on sõlminud üha madalama kokkupuutetaseme saavutamiseks, niivõrd kui tehnoloogia seda võimaldab. Nad rõhutasid, et tööohutust ja töötervishoidu käsitlevad õigusaktid juba pakuvad töötajatele head kaitset ning et olemasolev siduv tööalase kokkupuute piirnorm CADs ja muud kaitsemeetmed on tähtsad.

SME United rõhutas, et ettevõtetele avaldatava mõju paremaks hindamiseks tuleks esitada konkreetne uue kavandatud tööalase kokkupuute piirnormi ettepanek.

Mis puudutab diisotsüanaate, siis SME United on seisukohal, et puudub diisotsüanaatidega seotud riskide üksikasjalik analüüs, mis õigustaks piirnormi kehtestamist. Kuigi nad ei olnud põhimõtteliselt vastu proportsionaalse ja teostatava tööalase kokkupuute piirnormi kehtestamisele siseruumides esinevate diisotsüanaatide jaoks, leidsid nad, et välitingimustes töötamise puhul on koolitusnõuded võimalike riskide ja ohtude käsitlemiseks piisavad.

Kuigi Business Europe nõustus töötajaid ähvardavate riskide olemasoluga, rõhutasid nad, et uue siduva tööalase kokkupuute piirnormi kehtestamine paneks tööandjatele lisakohustusi mitte ainult piirnormist kinnipidamise, vaid ka muude CADs sisalduvate kaitsemeetmete seisukohalt.

Samuti rõhutasid nad, kui oluline on töötajate kaitse, mis on juba REACHi määruse alusel tagatud piiranguga, mille kohaselt nõutakse diisotsüanaate kasutavate töötajate koolitamist,⁶⁹ ning töötajate koolitamisega seotud kohustustega. Veel märkisid nad, et riskihindamise komitee mainis piiranguga seoses, et töötajate koolitamine on kõige tulemuslikum viis kokkupuute ja neile avalduva mõju vähendamiseks.

Business Europe'i arvates peaks EL esitama rohkem teavet ja analüüsi selle kohta, kui tulemuslik oleks siduv tööalase kokkupuute piirnorm kehtiva REACHi määruse kohase piirangu kõrval.

⁶⁹ Vt joonealune märkus 24.

Tööandjate organisatsioonid leidsid, et olemasolevad ettevalmistused juba hõlmavad tööturu osapooli (k.a tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomitee konsultatsioone). Seetõttu ei soovi nad alatada ELi toimimise lepingu artikli 155 kohaseid läbirääkimisi.

Tööturu osapooltega konsulteerimise teise etapi tulemused

Komisjon algatas tööturu osapooltega konsulteerimise teise etapi, mis lõppes 30. septembril 2021. Konsultatsiooni teises etapis keskenduti võimalikesse ettepanekutesse kavandatud sisule, nagu on nõutud aluslepingus.

Töötajate organisatsioonidest vastas teise etapi konsultatsioonile ainult ETUC. Nad tunnistasid, kui oluline on veelgi parandada töötajate kaitset plii ja diisotsüanaatidega kokku puutumise eest, ning toetasid siduvate meetmete võtmist direktiivide läbivaatamise kaudu. Olles juba vastanud esimese etapi konsultatsioonile, kordasid nad oma väiteid.

Nad ei näinud vajadust alustada ELi toimimise lepingu artikli 155 kohaseid läbirääkimisi.

Tööandjate organisatsioonidest vastasid konsultatsiooni teises etapis ainult Business Europe ning Euroopa laevaehitajate ja laevavarustuse ühendus (SEA Europe).

Olles juba vastanud esimese etapi konsultatsioonile, kordas ka Business Europe oma väiteid.

Business Europe leidis, et olemasolevad ettevalmistused juba hõlmavad tööturu osapooli ning tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomitee on õige koht nendega dialoogi pidamiseks, koos valitsustega, protsessi järgmiste etappide üle. Seetõttu ei soovinud nad alatada ELi toimimise lepingu artikli 155 kohaseid läbirääkimisi.

SEA Europe märkis, et diisotsüanaate kasutatakse nende sektoris harva ning kui neid enam ei kasutada ei saa, leiaksid nad neile asenduse.

Konsulteerimine tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomiteega

Tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomitee koosneb liikmesriikide valitsuste ning töötajate ja tööandjate organisatsioonide esindajatest. Komiteega konsulteeriti kõnealuse ettepaneku osas spetsiaalse kemikaalide töörühma kaudu vastavalt tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomitee volitustele. Komisjon teeb nende volituste raames ettepaneku, et kemikaalide töörühm võtaks aktiivselt osa soovitude esitamisest uute või läbivaadatud teaduslike hindamiste prioriteetide kohta. Kemikaalide töörühma arvamuses võetakse arvesse riskihindamise komitee teaduslikku panust ning sotsiaal-majanduslikke ja teostatavustegureid.

Tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomitee võttis 24. novembril 2021 vastu arvamuse plii kohta,⁷⁰ milles käsitles ELi siduva tööalase kokkupuute piirnормi ja siduva bioloogilise piirnормi kehtestamist CADs (nüüd CMRDs), ning arvamuse diisotsüanaatide kohta,⁷¹ milles käsitles siduva tööalase kokkupuute piirnормi ja lühiajalise kokkupuute piirnормi kehtestamist CADs.

⁷⁰ Vt joonealune märkus 25.

⁷¹ Vt joonealune märkus 25.

Mis puudutab pliid, siis saavutasid kolm tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomitee huvirühma (tööandjad, töötajad ja valitsused) üksmeele vajaduses korrigeerida allapoole nii kehtivat bioloogilist piinormi kui ka töölase kokkupuute piinormi, et paremini kaitsta töötajate tervist, võttes arvesse teaduse ja tehnika arengut pärast praeguste piinormide vastuvõtmist. Kavandatava piinormi suhtes üksmeelt ei saavutatud. Nende arvates on suukaudne ja sissehingamisel toimuv kokkupuude asjakohased plii inimorganismi sattumise viisid ning vere pliisisaldus on töölase kokkupuute hindamiseks parim mõõdik. Seda seetõttu, et plii sisaldus organismis on kroonilise mürgisuse seisukohalt otsustava tähtsusega. Seetõttu on oluline kasutada bioloogilist piinormi peamise vahendina töötajate kaitsmiseks pliimürgituse eest. Töölase kokkupuute piinorm ja bioloogiline piinorm täiendavad teineteist ning neid tuleks järgida.

Peamised arvamuste erinevused olid seotud i) sellega, kuidas kõige paremini tegeleda töötajatega, kellel on juba varasema kokkupuute tõttu vere pliisisaldus suurem, sest plii jääb kauaks luudesse; ii) sünnituseas naiste kokkupuute tasemega; ning iii) töölase kokkupuute piinormi puhul määramatusega mudelites, mida kasutatakse nende normide tuletamiseks, ja tehnilise teostatavusega koos nende tasemete saavutamise kulude ja kasuga seotud kaalutlustega.⁷²

Eespool esitatud lahknevad seisukohad toovad välja arstliku järelevalve olulisuse (juba CMRD nõue) nende üksikute töötajate riskide tulemuslikul juhtimisel, kes võivad olla varem pliiga kokku puutunud või on sünnitusealised. Arstliku järelevalve üldnõudeid (mida kohaldatakse kõigi direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate ainete suhtes) täiendatakse erinõuetega juhtudeks, kui töötajad puutuvad kokku teatavate konkreetsete pliitasemetega, mille korral on vaja põhjalikumat arstlikku järelevalvet (üle 0,075 mg/m³ õhus ehk 50 % praegusest töölase kokkupuute piinormist või 40 µg/100 ml veres ehk ligikaudu 60 % praegusest bioloogilisest piinormist).

Pliiga seotud arstliku järelevalve seisukohalt on tähtis see, et plii jääb luudesse aastakümneteks (poolestusaeg luudes⁷³ on 6–37 aastat) ja liigub sealt järk-järgult vereringesse.

Diisotsüanaatide osas leppisid kolm tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomitee huvirühma kokku töölase kokkupuute piinormi ja lühiajalise kokkupuute piinormi arvulistes väärtustes, mis tuleks kehtestada, ning soovitasid, et mõõtmise tehnilise teostatavuse ja riskijuhtimismeetmete rakendamiseks kuluva aja tõttu (eelkõige tootmisahela järgmiste etappide sektorites) oleks vaja järkjärgulist kasutuselevõttu. Tööandjate huvirühm rõhutas vajadust tegeleda selle mõjuri põhjustatud kutsealase astma probleemiga sel teel, et ennetatakse kokkupuute tipptaset. Nad tunnistasid vajadust kasutada lühiajalise kokkupuute piinormi kehtestamisel pragmaatilist lähenemist, mis vähendab märkimisväärselt kokkupuute tipptasemeid ja mille tulemusena paraneb töötajate tervis oluliselt.

⁷² Üksikasjalik ülevaade erinevatest seisukohtadest on esitatud tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomitee arvamuses (vt joonealune märkus 25) ja käesolevale ettepanekule lisatud mõjuhinnaangus.

⁷³ Aeg, mis kulub aine sisalduse vähenemiseks poole võrra.

Kooskõlas CAD artikli 6 lõikega 3 ja artikliga 10 nimetatakse ka asjakohasel juhul tehtavat arstlikku järelevalvet kui hingamiselundite ülitundlikkuse varajaste tunnuste ja sümptomite tuvastamise võimalust. Selline kord peaks olema kooskõlas riiklike õigusaktide ja/või tavade ning ka töömeditsiini põhimõtete ja tavadega.

Seega ollakse üksmeelel vajaduses kehtestada CADs siduv tööalase kokkupuute piirnorm $6 \mu\text{g}/\text{m}^3$, millele lisandub ka lühiajalise kokkupuute piirnorm $12 \mu\text{g}/\text{m}^3$, märke naha ja hingamisteede ülitundlikkuse tekitamise kohta ning märke naha kaudu imendumise kohta. Samuti tehti ettepanek kehtestada üleminekunorm $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ning sellega seotud lühiajalise kokkupuute piirnorm $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$, mida tuleks kohaldada kuni 31. detsembrini 2028.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Plii jaoks CMRDs sätestatud siduvate piirnormide (tööalase kokkupuute piirnorm ja bioloogiline piirnorm) läbivaatamisega ning siduva tööalase kokkupuute piirnormi ja lühiajalise kokkupuute piirnormi esmakordse kehtestamisega diisotsüanaatide jaoks, järgis komisjon väljakujunenud korda, mis hõlmab teaduslike nõuannete küsimist ning tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomiteega konsulteerimist. Igasugusel tööohutuse ja töötervishoiu meetmetel peab kindlasti olema usaldusväärne teaduslik alus, eriti ohtlike ainete puhul. Sellega seoses küsis komisjon nõu Euroopa Kemikaaliameti riskihindamise komiteelt (RAC).

RAC hangib kvaliteetseid võrdleva analüüsi andmeid ning tagab, et töötajate tervise ja ohutuse kaitset käsitlevad komisjoni ettepanekud, otsused ja poliitikameetmed põhinevad usaldusväärsetel teaduslikel tõenditel. RAC liikmed on objektiivsete kriteeriumide alusel valitud kvalifitseeritud, spetsialiseerunud ja sõltumatud eksperdid. Nad esitavad komisjonile arvamusi, mida kasutatakse töötajate kaitset käsitleva ELi poliitika väljatöötamiseks.

RAC teaduslikud arvamused,⁷⁴ mis on vajalikud plii jaoks kehtestatud siduvate piirnormide (tööalase kokkupuute piirnorm ja bioloogiline piirnorm) läbivaatamiseks ning diisotsüanaatide jaoks siduva tööalase kokkupuute piirnormi ja lühiajalise kokkupuute piirnormi esmakordseks kehtestamiseks, võeti vastu 11. juunil 2020. Oma arvamuses plii kohta teeb RAC ettepaneku, et bioloogiline piirnorm võiks olla $15 \mu\text{g}$ pliid 100 ml vere kohta ja tööalase kokkupuute piirnorm $0,004 \text{ mg}$ pliid/ m^3 (sissehingatav fraktsioon).

Diisotsüanaatide kohta märgitakse RAC arvamuses, et bronhide hüperreaktsiooni või astma väljakujunemise läviväärtust ei olnud võimalik leida. Tööalase kokkupuute piirnormi kui kaheksa tunni ajaliselt kaalutud keskmise kokkupuute NCO rühmaga⁷⁵ võib hüperreaktsiooni või diisotsüanaadist tingitud astma jaoks siiski tuletada kokkupuute ja riski suhtest (ERR), võttes aluseks liigse riski tööea jooksul.

ERR hõlmab erinevaid kokkupuutetasemeid ja vastavat ohtu saada tööl diisotsüanaatidega kokkupuute tõttu astma.

Vajalik on 15minutilise lühiajalise kokkupuute piirnorm, kuna kokkupuute tipptasemed on olulised ja soodustavad astma teket. Epidemioloogilistes uuringutes aga ei ole tippväärtusi mõõta praktiliselt võimalik, mistõttu keskendus RAC tööalase kokkupuute piirnormile, jõudes

⁷⁴ Vt joonealune märkus 23.

⁷⁵ Vt joonealused märkused 31 ja 37.

siiski järeldusele, et lühiajalise kokkupuute piirnormi on vaja ja see tuleks kindlaks määrata korrutusteguriga nii, et lühiajalise kokkupuute piirnorm on töölase kokkupuute piirnormist kuni kaks korda suurem. RAC soovitas, et lühiajalise kokkupuute piirnorm NCO alusel ei tohiks ületada $6 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Lisaks leidis RAC, et õigustatud on naha ja hingamiselundite ülitundlikkuse tekitamise märged ning naha kaudu imendumise märged. Need märged näitavad, et lisaks vajadusele ohjata kokkupuudet sissehingamisel on oluline vältida nahakaudset kokkupuudet, sest aine imendub naha kaudu ning suurendab üldist kokkupuudet ja astma tekkimise võimalust. Nahakaudse kokkupuute vältimiseks võib näiteks kanda sobivaid kindaid ja kombinesooni.

• **Mõjuhindang**

Käesolevale ettepanekule on lisatud mõjuhindang. Mõjuhindangut toetas välisuuring, milles koguti teavet tervise-, sotsiaal-majandusliku ja keskkonnamõju analüüsimiseks seoses CMRD ja CAD võimalike muudatustega⁷⁶. Mõjuhindang esitati 12. oktoobril 2022. aastal õiguskontrollikomiteele arutamiseks ja läbivaatamiseks. Komitee andis mõjuhindangu kohta reservatsioonidega positiivse arvamuse 14. oktoobril 2022. Õiguskontrollikomitee märkusi võeti lõplikus mõjuhindangu aruandes arvesse.

Mõjuhindangus vaadeldi järgmisi plii ja diisotsüanaatide piirnormide variante:

- lähtestsenaarium, mille kohaselt ELi tasandil lisameetmeid ei võeta (1. variant), ning
- variandid, mis hõlmavad erinevate töölase kokkupuute piirnormide ja bioloogiliste piirnormide kehtestamist plii jaoks ning töölase kokkupuute piirnormide ja lühiajalise kokkupuute piirnormide kehtestamist diisotsüanaatide jaoks, võttes arvesse riskihindamise komitee teaduslikku hinnangut,⁷⁷ tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomitee arvamust⁷⁸ ning liikmesriikides kehtivaid töölase kokkupuute piirnorme (teaduslik hinnang sisaldab usaldusväärset tõendusmaterjali lähenemisviisi ning tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomitee aramus annab olulist teavet muudetud töölase kokkupuute piirnormi ja bioloogilise piirnormi edukaks rakendamiseks).

Kuna andmed tuvastatava tervisemõju kohta ei olnud piisavad, ei uuritud mõjuhindangus võimalust kehtestada sünnitusealistele naistöötajatele eraldi bioloogiline piirnorm. Seetõttu esitatakse selle asemel soovitus, sest andmed eraldi bioloogilise piirnormiga seotud kulude, kasu ja võimalike üldmõjude kohta puuduvad. Soovitavat suuniväärtust ja arstliku järelevalve nõuet tuleks vaadelda koos, et tagada selle töötajate rühma piisav kaitse.

Varajases etapis jäeti kõrvale mitu muud varianti, sest neid peeti käesoleva algatuse eesmärkide saavutamiseks ebaproportsionaalseks või vähem tulemuslikuks. Need

⁷⁶ RPA (2021), vt joonealune märkus 20. Uuringu alustamise ajal oli kavas kehtestada diisotsüanaatide piirnormid ja ajakohastada plii piirnorme CADs. Ent mõjuhindang koostati pärast seda, kui Euroopa Parlament ja nõukogu leppisid 2022. aasta jaanuaris kokku CMD kohaldamisala laiendamises, ning seetõttu arvestati mõjuhindangus reprodutiivtoksiliste ainete lisamisega CMDsse ja selle mõju.

⁷⁷ Riskihindamise komitee aramus. Vt joonealune märkus 23.

⁷⁸ Vt joonealune märkus 25.

kõrvalejätud variandid olid seotud sellega, kuidas töölase kokkupuute piirnormid, lühiajalise kokkupuute piirnormid ja bioloogilised piirnormid kehtestada, kas valida teine õiguslik vahend ning kas kehtestada VKEdele kohandatud meetmed. Mitteregulatiivseid alternatiive (nt juhendid või hea tava näited) ei peetud käesoleva algatuse eesmärkide saavutamiseks piisavalt tulemuslikuks, sest need ei oleks siduvad. Teisalt võib olemasolevaid juhendeid või heade tavade näiteid pidada täiendavateks ning need võiksid anda töölase kokkupuute piirnormidele, lühiajalise kokkupuute piirnormidele ja bioloogilistele piirnormidele lisaväärtust. Samuti jäeti kõrvale teistsugune lahendus VKEde jaoks. Seda seetõttu, et umbes 99 % plii ja diisotsüanaatidega töötavatest ettevõtetest ongi VKEd, mistõttu ei tohiks neid algatuse kohaldamisalast välja jätta. Nende väljajätmine tähendaks, et valdav enamik Euroopa töötajatest, keda ohustab kokkupuude nende ainerühmadega, ei oleks töötervishoidu ja tööohutust käsitlevate õigusaktidega piisavalt kaitstud, millega kaasneksid selged moonutused ja ebavõrdsus ELi õigusraamistiku kohaldamisel ning see kahjustaks ka sotsiaalpoliitika aluseks olevaid eesmärke ja põhiõigusi.

Võimalus aidata VKEsid sellega, et pikendatakse piirnormide rakendamise tähtaega, jäi alles diisotsüanaatide puhul. Üleminekuväärtust peetakse vajalikuks mõõtmiste tehnilise teostatavuse kaalutlustel ja selleks, et anda ettevõtetele piisavalt aega vajalike riskijuhtimismeetmete rakendamiseks, eelkõige tootmisahela järgmiste etappide sektorites, sest praegu ELi tasandil piirnorme ei ole. Kuna enamik diisotsüanaatidega tegelevaid ettevõtteid (99 %) on VKEd, on see üleminekuväärtus neile eriti kasulik.

Komisjon analüüsis ka eri poliitikavariantide majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnamõju. Analüüsi tulemused on esitatud käesolevale ettepanekule lisatud mõjuhinnangus. Võrreldi eri poliitikavariante ja eelistatud variant valiti järgmiste kriteeriumide alusel: tulemuslikkus, tõhusus ja sidusus. Kulud ja kasu arvutati 40 aasta kohta. Läbivaadatud töölase kokkupuute piirnormi / lühiajalise kokkupuute piirnormi / bioloogilise piirnormi kasu tervisele arvutati ärahoitud terviseprobleemidega seotud kulude alusel. Kõigis analüütilistes etappides järgiti parema õigusloome suuniseid⁷⁹.

Komisjon võrdles kavandatud variante ning võttis arvesse tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomitee eri huvirühmade seisukohti. Selle põhjal valis komisjon eelistatud variandi määrata plii bioloogiliseks piirnormiks 15 µg 100 ml vere kohta ja sellega seotud töölase kokkupuute kaheksatunniseks ajaliselt kaalutud keskmiseks piirnormiks 0,03 mg/m³ ning sõnastas selle käesolevas ettepanekus esitatud sätetena. Kõnealust varianti peetakse tasakaalustatuks ja põhjendatuks, võttes arvesse üha kasvavat ja pikaajalist kasu töötajate pliiga kokkupuutest tulenevate terviseriskide vähendamisel, ilma et see paneks ebaproportsionaalset koormust asjaomaste sektorite ettevõtjatele, sealhulgas mikro-, väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele. Diisotsüanaatide puhul valis komisjon eelistatud variandiks kehtestada töölase kokkupuute piirnorm 6 µg/m³ koos vastava lühiajalise kokkupuute piirnormiga 12 µg/m³, märkega naha ja hingamiseldundite ülitundlikkuse tekitamise kohta ning märkega naha kaudu imendumise kohta. Töölase kokkupuute piirnormi üleminekuväärtust 10 µg/m³ koos lühiajalise kokkupuute piirnormiga

⁷⁹ Kättesaadavad aadressil https://ec.europa.eu/info/better-regulation-guidelines-and-toolbox_et.

20 µg/m³ tuleks mõõtmise tehniline teostatavuse ja riskijuhtimismeetmete rakendamiseks vajaliku aja tõttu (eelkõige tootmisahela järgmise etapi sektorites) kohaldada kuni 31. detsembrini 2028. Lisaks peaks kaasnema töötajate arstlik järelevalve, et avastada terviseprobleeme varakult ja seejärel ohjata konkreetsete töötajate kokkupuudet, et vältida edasisi diisotsüanaatidega kokkupuutest tulenevaid riske. Koos tagavad need meetmed töötajate kõrgetasemelise kaitse.

Mõju töötajatele

Eelistatud variandid peaksid tooma kasu tööga seotud terviseprobleemide ärahoidmise ja sellega seotud rahalise kasuna (näiteks sellise mittemateriaalse kahju ärajäämine nagu elukvaliteedi halvenemine, töötajate ja nende perekondade kannatused jne). Plii puhul on hinnanguliselt võimalik ära hoida ligikaudu 10 500 terviseprobleemide juhtumit ja ettepaneku rahaline kasu tervisele jääb järgmise 40 aasta jooksul vahemikku 160–250 miljonit eurot. Diisotsüanaatide puhul tähendab andmete puudumine seda, et töötajate saadavat kasu ei ole võimalik arvudesse panna. Siiski on asjaomased sidusrühmad, sealhulgas tööturu osapooled, üldiselt kokku leppinud, et lühiajalise kokkupuute piirnормi kehtestamine vähendaks terviseprobleemide juhtumite arvu.

Eeldatakse, et piirnормide kehtestamine vähendab muu hulgas töötajate ja nende perekondade kannatusi ning toob kaasa tervislikuma ja tootlikuma elu.

Mõju tööandjatele

Mis puudutab riskivähendamismeetmetega seotud kulusid, siis eelistatud variandid mõjutavad nende ettevõtjate tegevuskulusid, kes peavad kohandama töötavasid, et järgida plii puhul bioloogilist piirnормi ja tööalase kokkupuute piirnормi ning diisotsüanaatide puhul tööalase kokkupuute piirnормi, lühiajalise kokkupuute piirnормi ja märkeid. Need kulud koosnevad riskijuhtimismeetmete (sealhulgas hingamisteede kaitsevahendite) lisakuludest, arstliku järelevalve kuludest, seirekuludest ja koolituskuludest⁸⁰.

Kuigi kulud kaaluvad kasu üles, ei ole eelistatud varianti valitud üksnes rahalises väärtuses väljendatud kulude ja kasu võrdluse põhjal. Järgmise 40 aasta jooksul on ettevõtete kulud pliiga tegelevates sektorites kokku hinnanguliselt 750 miljonit eurot ja diisotsüanaatidega tegelevates sektorites 13,5 miljardit eurot.

Ettevõtete pliiga seotud kulud (keskmine lisakulu äriühingu kohta 40 aasta jooksul on ligikaudu 30 000 eurot) moodustavad alla 1 % nende aastakäibest ega tohiks seetõttu viia tegevuse lõpetamiseni.

Diisotsüanaatide andmete piiratus tähendas, et kulusid ja kasu tõenäoliselt alahinnati, ning mõlema aine puhul on kulude arvutamine kasuga võrreldes lihtsam, nagu tööohutuses ja töötervishoius tavapärane. Diisotsüanaatide puhul aitab kulusid leevendada 31. detsembrini 2028 kavandatud üleminekuperiood. Ka näitab asjaolu, et pakutud väärtuse kiitsid heaks kõik kolm tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomitee huvigruppi (sealhulgas tööandjad), et kuludele vaatamata peetakse seda meedet rakendatavaks.

⁸⁰ Pliiga tegelevatel ettevõtetel tuleb kanda üksnes riskivähendamismeetmetega seotud kulusid.

Iga diisotsüanaatidega tegelev ettevõtte kulutaks 40 aasta jooksul keskmiselt 6 000 eurot, peamiselt järelevalveülesannetele, mis jaotuvad kogu asjaomasele perioodile. Tekstiili- ja rõivasektoris tegutsevad ettevõtted peaksid siiski kandma ka ühekordseid kulusid, mis on kokku vastavalt 4,5 miljardit eurot ja 10,3 miljardit eurot, sest vaja oleks investeerida täiendavatesse riskijuhtimismeetmetesse. Need ühekordsed kulud on peamiselt seotud investeeringutega, mis tulenevad vajadusest hankida hingamisteede kaitsevahendeid (mida kasutatakse neis kahes sektoris sageli esmase kaitsemeetmena enne kollektiivseid kaitsemeetmeid). Sellega kaasnevad suured ühekordsed kulud, kuid korduvkulud vähenevad. Kuna enamik ettevõtjaid tegutseb tiheda konkurentsiga sektorites, ei kanna nad tõenäoliselt kulusid edasi tarbijatele, sest see võib põhjustada turuosa kaotust. Seetõttu on mõju tarbijatele piiratud.

Uute või läbivaadatud piirnormide kehtestamine oleks ettevõtetele kindlasti kasulik ka diisotsüanaatide puhul, kuigi seda kasu ei olnud võimalik kvantifitseerida. Näiteks tooks see kaasa haiguspuhkuse ja tööviljakusega seotud kulude ning muude haldus- ja õiguskulude kokkuhoiu. See kasu on siiski palju väiksem kui piirnormide kehtestamisest tulenevad lisakulud. Kuigi rahas väljendatud kulud on suuremad kui rahaline kasu, on ettevõtete jaoks mitmeid märkimisväärsed eeliseid, mida ei olnud võimalik kvantifitseerida, eelkõige seoses maine ja atraktiivsusega tööandjana. Nii plii kui ka diisotsüanaatide piirnormid võivad muuta sektorid atraktiivsemaks, mis lihtsustaks värbamist ja suurendaks tootlikkust. Peale selle paistavad tööandjate esindajad olevat valmis kehtestama diisotsüanaatide piirnormid ja vähendama olemasolevaid plii piirnorme, nagu näha tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomitee arvamusest.

Mõju ettevõtete teadus- ja arendustegevuse kuludele ning tarbijatele edasikanduv mõju on eeldatavasti väga tagasihoidlik.

Mõju keskkonnale ja kliimamuutustele

Käesolev ettepanek ei avalda keskkonnale märkimisväärselt mõju. Plii piirnormide vähendamine ei mõjuta eeldatavasti ka kliimamuutusi, kuigi pliiakude suurem kasutamine näiteks elektrisõidukites aitab vähendada fossiilkütuste kasutamist. Samuti parandab diisotsüanaatidel põhineva isolatsioonimaterjali ulatuslikum kasutamine hoonete soojusisolatsiooni, mis omakorda vähendab fossiilkütuste kasutamist kütteks. Diisotsüanaatide piirnormide kehtestamine seda otseselt ei mõjuta. Ettepanekus järgitakse seega olulise kahju ärahoidmise põhimõtet, sest kavandatud meetmed ei kahjusta keskkonda ja aitavad ühtlasi kaasa ELi kliimamuutuste vastasele tegevusele.

Mõju liikmesriikidele / liikmesriikide ametiasutustele

Mis puudutab mõju liikmesriikidele / riiklikele ametiasutustele, siis ei tohiks ettepanekuga kaasneda halduskoormuse suurenemist. Liikmesriigid peaksid kandma uute piirnormide ülevõtmisega seotud kulud, mis oleksid plii puhul kokku 520 000 eurot ja diisotsüanaatide puhul 970 000 eurot. Avaliku sektori asutuste saadav kasu kaalub kulud siiski üles. See kasu on seotud tervishoiukulude vähenemise, maksutulude suurenemise ja diisotsüanaatide puhul riiklike piirnormide kehtestamata jätmisest tuleneva kulude kokkuhoiuga. Plii puhul peaks puhaskasu olema 99 480 000 eurot ja diisotsüanaatide puhul 780 000 eurot. Ei ole ette näha lisanõudeid, nagu uus aruandlus avaliku sektori asutustele. Komisjon teeb kehtestatud

piinormide ülevõtmise kohta kaheetapilise vastavushindamise – kontrollitakse õigusakti ülevõtmist ja sellele vastavust. Töökoha tasandil on tööandjad kohustatud tagama, et kokkupuude ei ületa CAD ja CMRD lisades sätestatud piinorme. Rakendamise järelevalvet teevad ja täitmist tagavad riigi ametiasutused, eelkõige riiklikud tööinspektsioonid. ELi tasandil hoiab kõrgemate tööinspektorite komitee (SLIC) komisjoni kursis nende kahe direktiivi jõustamisega seotud probleemidega.

Tabel 1. Pliiga seotud variantide kulude ja tulude võrdlus (40 aasta kohta, miljonites eurodes)

	Variant 2 (20 µg/100ml)	Variant 3 (15 µg/100ml) Eelistatud variant	Variant 4 (4,5 µg/100ml)
Ettevõtjate kulud	350	750	6 300
Ettevõtjate kasu	4	5	6
Ametiasutuste kulud	0,5	0,52	0,54
Ametiasutuste kasu	90	100	130
Kasu töötajate ja perekondade tervisele	130–200	160–250	200–310

Tabel 2. Diisotsüanaatidega seotud variantide kulude ja tulude võrdlus (40 aasta kohta, miljonites eurodes)

	Variant 2 10 µg NCO/m ³	Variant 3 6 µg NCO/m ³ Eelistatud variant	Variant 4 3 µg NCO/m ³
Ettevõtjate kulud	5 600	13 410	14 230
Ettevõtjate kasu	0	0	0,4
Ametiasutuste kulud	0,97	0,97	0,97
Ametiasutuste kasu	1,75	1,75	2,75
Kasu töötajate ja perekondade tervisele	–	–	0,8–2,2

Kestliku arengu toetamine

Algatus aitab saavutada kestliku arengu eesmäärke, mis on seotud hea tervise ja heaoluga ([kestliku arengu eesmärk 3](#)) ning inimväärse töö ja majanduskasvuga ([kestliku arengu eesmärk 8](#)). Samuti eeldatakse, et sellel on positiivne mõju kestliku arengu eesmärkidele, mis on seotud tööstuse, innovatsiooni ja taristuga ([kestliku arengu eesmärk 9](#)) ning vastutustundliku tootmise ja tarbimisega ([kestliku arengu eesmärk 12](#)).

Mõju digitaliseerimisele

Ükski poliitikavariant plii ega diisotsüanaatide jaoks ei mõjutaks digitaliseerimist. Käesoleva ettepaneku suhtes ei kohaldata põhimõtet „vaikimisi digitaalne“, kuna kavandatav direktiiv

käsitleb üksnes piirnormide ajakohastamist/kehtestamist ning ettepaneku teema ei puuduta kuidagi digitaalset arengut.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Mõju VKEdele

99 % plii ja diisotsüanaatidega tegelevatest ettevõtetest on VKEd. Seetõttu on need käesoleva aruande kuluanalüüsis kesksel kohal.

Käesolev ettepanek ei sisalda erandeid mikroettevõtjatele või VKEdele, kes moodustavad umbes 99 % plii ja diisotsüanaatidega töötavatest ettevõtetest. Nende väljajätmine tähendaks, et valdav enamik Euroopa töötajatest, kes võivad nende ainerühmadega kokku puutuda, ei oleks töötavishoidu ja tööohutust käsitlevate õigusaktidega piisavalt kaitstud, millega kaasneksid selged moonutused ja ebavõrdsus ELi õigusraamistiku kohaldamisel ning see kahjustaks ka sotsiaalpoliitika aluseks olevaid eesmärgi ja põhiõigusi.

Teine võimalus VKEde abistamiseks on pikendada piirnormi rakendamise tähtaega. Seda on tehtud diisotsüanaatide puhul. Kuigi üleminekuperiood ei ole erand üksnes VKEde jaoks, toob see neile märkimisväärset kasu, kuna nad moodustavad suurema osa diisotsüanaatidega töötavatest ettevõtetest.

Plii piirnormide läbivaatamine ja diisotsüanaatide piirnormide kehtestamine, nagu on ette nähtud käesolevas ettepanekus, ei tohiks mõjutada VKEsid, kes asuvad liikmesriikides, kus riiklikud piirnormid on plii jaoks kavandatud piirnormidega võrdsed või neist madalamad või kus diisotsüanaatidele on juba kehtestatud riiklikud piirnormid. Siiski võib sellel olla majanduslik mõju VKEdele ja teistele ettevõtetele liikmesriikides, kus praegu on plii puhul kehtestatud kõrgemad bioloogilised piirnormid ja töölase kokkupuute piirnormid või kus diisotsüanaatide piirnormid puuduvad.

VKEsid võivad rohkem mõjutada regulatiivsed muudatused, millega kaasnevad märkimisväärsed kohandamis- või halduskulud. VKEde väiksus raskendab sageli kapitali kättesaadavust ja see on kallim kui suurettevõtete jaoks⁸¹. Seetõttu võivad VKEd puutuda kokku proportsionaalselt suuremate kuludega kui suurettevõtjad.

Kõigi eespool nimetatute puhul on käesolevale ettepanekule lisatud mõjuhinnangus esitatud analüüsis nõuetekohaselt arvesse võetud VKEde eripära, piiranguid ja konkreetseid probleeme. Asjakohasel juhul on esitatud VKEsid toetavad erimeetmed.

Mõju ELi konkurentsivõimele või rahvusvahelisele kaubandusele

Käesolev algatus avaldab positiivset mõju konkurentsile ühtsel turul, kuna sellega i) vähendatakse konkurentsierinevusi ettevõtjate vahel, kes tegutsevad liikmesriikides, kus plii ja diisotsüanaatide suhtes kehtivad töölase kokkupuute piirnormid ja lühiajalise kokkupuute piirnormid või plii suhtes kehtivad bioloogilised piirnormid on erinevad; ning ii) pakutakse kogu ELis jõustatava kokkupuute piirnormiga suuremat kindlust.

⁸¹ Parema õigusloome vahendid, vahend nr 22 VKEde jaoks.

Madalamate piinormide kehtestamisel on väiksem mõju nende ettevõtete konkurentsivõimele, kes on hinnatavate töölase kokkupuute piinormide, lühiajalise kokkupuute piinormide ja bioloogiliste piinormide järgimisele juba lähedal. Sellised ettevõtted tegutsevad liikmesriikides, kus plii piinormid on praegustest ELi piinormidest madalamad ja kus diisotsüanaatide piinormid on kavandatutega kõige sarnasemad. See puudutab eriti ettevõtteid, kes töötavad diisotsüanaatidega Rootsis, kus mõne diisotsüanaadi riiklikud töölase kokkupuute piinormid on madalamad.

Kuigi see võib muuta sellised ettevõtted kulude poolest konkurentsivõimelisemaks kui tavaliselt teistes liikmesriikides töötavad ettevõtted, tehakse suurem osa plii ja diisotsüanaatidega tehtavast tööst paiksetes käitistes (näiteks pliiakude tootmine ja diisotsüanaatide ringlussevõtt/esmatootmine). Pealegi ei tohiks eelistatud variantide järgimisega seotud kulud avaldada konkurentsile märkimisväärset mõju. Pliiga töötavad ettevõtted võivad siiski olla vähem konkurentsivõimelised kui need, kes toodavad pliivabasisid alternatiivseid tooteid (nt keraamilist fritti, sulameid või kristallklaasi).

Rahvusvahelisele konkurentsivõimele mõeldes on plii jaoks bioloogiline piinorm ainult kolmes ELi-välises riigis, kus see on olemasoleva ELi piinormi ja kavandatud läbivaadatud ELi piinormi vahel. Seetõttu peaks mõju pliiga tegelevate ettevõtete konkurentsivõimele olema mõõdukas, kuigi asjaomaseid kulusid ei olnud võimalik kvantifitseerida. Diisotsüanaatide puhul on ELi peamistel konkurentidel kõrgemad piinormid, mis võib kahjustada kõrge hinnatundlikkusega turgudel tegutsevate ettevõtjate konkurentsivõimet. Võimalikke tagajärgi leevendavad aga mitmed tegurid, sealhulgas ettevõtete lisakulude väiksus ja mõne asjaomase turu mitterahvusvahelisuus.

4. MÕJU EELARVELE

Käesoleva ettepaneku jaoks ei ole vaja täiendavaid eelarve- ja personaliressursse ELi eelarvest ega ELi loodud asutustelt.

5. MUUD ELEMENDID

• Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord

Käesoleva direktiivi mõju jälgimise põhinäitajad on järgmised: i) kutsehaiguste ja tööga seotud terviseprobleemide juhtumite arv ELis ning ii) kutsehaigustega seotud kulude vähenemine ELi ettevõtjate ja sotsiaalkindlustussüsteemide jaoks.

Esimese näitaja jälgimine põhineb järgmisel: i) kättesaadavad Eurostati kogutud andmed, ii) tööandjatelt pädevatele riiklikele asutustele esitatud andmed kutsehaiguste kohta ning iii) andmed, mille liikmesriigid on esitanud oma riiklikes rakendusaruannetes vastavalt direktiivi 89/391/EMÜ artiklile 17a. Teise näitaja jälgimiseks on vaja võrrelda hinnangulisi andmeid kutsehaigusest põhjustatud koormuse kohta, mis väljendub majandusliku kahju ja tervishoiukuludena, ning andmeid, mida kogutakse selle koormuse kohta pärast muudatuste vastuvõtmist.

Tootlikkuse vähenemise ja tervishoiukulude arvutamiseks võib kasutada kutsehaigusjuhtude arvu.

Muudetud sätete ülevõtmise nõuetelevastavust hinnatakse kahes etapis (ülevõtmine ja vastavuskontroll). Komisjon hindab kavandatud muudatuste praktikas rakendamist korrapärase hindamise raames, mille ta peab tegema vastavalt töötervishoiu ja tööohutuse raamdirektiivi artiklile 17a. Rakendamise järelevalve ja täitmise tagamisega tegelevad liikmesriikide ametiasutused, eelkõige riiklikud tööinspeksioonid.

ELi tasandil teavitab kõrgemate tööinspektorite komitee komisjoni kõigist praktilistest probleemidest CMRD ja CAD jõustamisel, sealhulgas probleemidest siduvate piirnormide järgimises.

Usaldusväärsete andmete kogumine selles valdkonnas on keeruline. Seepärast teevad komisjon ning Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Amet (EU-OSHA) aktiivselt tööd andmete kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamiseks, et kavandatava algatuse tegelikku mõju oleks võimalik täpsemalt mõõta ja töötada välja lisanäitajaid.

Käimasolevad projektid, mis annavad kasulikke andmeid, hõlmavad Euroopa kutsehaiguste statistika kogumise koostööd riiklike ametiasutustega⁸². Seadusandlike meetmeid tuleks hakata töökohas tulemuslikult rakendama. Ettevõtjad saavad kasutada mitmesuguseid abivahendeid, teavet ja häid tavasid, mida EU-OSHA pakub ohtlike aineid käsitleva tervislike töökohtade kampaania raames⁸³.

Juhendite või heade tavade näiteid võiks läbi vaadata ja uuesti levitada koostöös EU-OSHA ja/või tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomitee ning selle asjaomase töörühmaga. See võiks hõlmata ka tööandjatele ja töötajatele suunatud teadlikkuse suurendamise kampaaniaid tööalasest plii ja diisotsüanaatidega kokkupuutest tingitud riskide ennetamise kohta. Veel võiks julgustada ettevõtteid tutvuma juhendmaterjalidega, mis on loodud nende endi vabatahtlike algatuste toetamiseks.

EU-OSHA töötab praegu välja suuniseid bioseire kasutamise kohta töökohal. Tegemist on üldiste suunistega, mitte vaid plii jaoks, kuigi üldpõhimõtted on asjakohased ja kasulikud ka plii puhul. Suunised võiksid aidata liikmesriikidel ja tööandjatel, eelkõige VKEdel, viia ellu käesoleva ettepaneku sätete rakendamist toetavaid bioseire- ja arstliku järelevalve programme, et saavutada kõrgeim kaitsetase.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Liikmesriigid peavad saatma komisjonile nende siseriiklike õigusnormide teksti, millega CMRD ja CAD üle võetakse, ning selliste õigusaktide sätete ning CMRD ja CAD vastavustabeli. Üheselt mõistetavat teavet uute sätete ülevõtmise kohta on vaja selleks, et tagada vastavus ettepanekus sätestatud miinimumnõuetele.

⁸² <https://ec.europa.eu/eurostat/web/experimental-statistics/european-occupational-diseases-statistics>

⁸³ Kampaania oli mitu eesmärki, sealhulgas teadlikkuse suurendamine ohtlikest ainetest tulenevate riskide ennetamise tähtsusest, riskihindamise edendamine, teadlikkuse suurendamine kantserogeenidega kokkupuute riskidest töökohal ja õigusraamistiku tundmise parandamine. Kampaania toimus aastatel 2018–2019. Üks osa sellest oli suuniste ja heade tavade andmebaas, mis on kättesaadav aadressil <https://osha.europa.eu/en/themes/dangerous-substances/practical-tools-dangerous-substances>.

Eespool toodut arvesse võttes tehakse ettepanek, et liikmesriigid teavitavad ülevõtmismeetmetest komisjoni, esitades ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost CMRD ja CAD sätete ning ülevõtvate riiklike õigusaktide vastavate osade vahel.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Artikkel 1

Artikliga 1 nähakse ette CMRD, eelkõige selle III ja IIIa lisa muutmine seoses töölase pliiga kokkupuute piirnormi ja bioloogilise piirnormi ajakohastamisega.

Tehakse ettepanek muuta III lisa plii osas ja nõuda tööandjalt tagamist, et ühegi töötaja kokkupuude ei ületaks töölase kokkupuute piirnormi $0,03 \text{ mg/m}^3$ (8 tunni ajaliselt kaalutud keskmine). Samuti tehakse ettepanek muuta IIIa lisas plii bioloogilist piirnormi ja sellega tagada, et ühegi töötaja kokkupuude ei ületaks bioloogilist piirnormi $15 \text{ } \mu\text{g}$ 100 ml vere kohta.

Artikkel 2

Artikliga 2 nähakse ette CAD, eelkõige selle I lisa muutmine nii, et kehtestatakse diisotsüanaatide jaoks töölase kokkupuute piirnorm, mis ei tohiks ületada $6 \text{ } \mu\text{g/m}^3$, ja lühiajalise kokkupuute piirnorm $12 \text{ } \mu\text{g/m}^3$ ning lisatakse märked naha ja hingamiseldundite ülitundlikkuse tekitamise kohta ning naha kaudu imendumise kohta. Töölase kokkupuute piirnormi üleminekuväärtust $10 \text{ } \mu\text{g/m}^3$ koos lühiajalise kokkupuute piirnormiga $20 \text{ } \mu\text{g/m}^3$ tuleks mõõtmise tehniline teostatavuse ja riskijuhtimismeetmete rakendamiseks vajaliku aja tõttu (eelkõige tootmisahela järgmise etapi sektorites) kohaldada kuni 31. detsembrini 2028.

Ühtlasi on õiguskindluse ja selguse tagamiseks vaja CAD I lisast välja jätta töölase pliiga kokkupuute piirnorm ja II lisast bioloogiline piirnorm. Seda seetõttu, et plii puhul kehtestatakse nii töölase kokkupuute piirnorm kui ka bioloogiline piirnorm läbivaadatud madalamal tasemel CMRD konkreetsemas sättes.

Artiklid 3–5

Artiklid 3–5 sisaldavad sätteid liikmesriikide siseriiklikku õigusesse ülevõtmise kohta. Artiklis 3 sätestatakse kavandatud direktiivi jõustumise kuupäev.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

millega muudetakse nõukogu direktiivi 98/24/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/37/EÜ plii, selle anorgaaniliste ühendite ja diisotsüanaatide piirnormide osas

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 153 lõike 2 punkti b koostoimes lõike 1 punktiga a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/37/EÜ¹ kohaldamisala laiendati Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2022/431,² et hõlmata ka reproduktiivtoksilised ained, sealhulgas plii ja selle anorgaanilised ühendid. Selle tulemusena on nii nõukogu direktiivi 98/24/EÜ³ I ja II lisaga, mis juba hõlmavad kõnealust keemilist mõjurit ja selle ühendeid, kui ka direktiiviga 2004/37/EÜ kehtestatud plii ja selle anorgaaniliste ühendite jaoks samad tööalase kokkupuute piirnormid ja bioloogilised piirnormid. Kõnealuste piirnormide puhul ei võeta arvesse teaduse ja tehnika uusimaid saavutusi ja järeldusi, mis võimaldaksid tugevdada töötajate kaitset riski eest, mis tuleneb tööalasest kokkupuutest selle ohtliku reproduktiivtoksilise ainega; seda kinnitavad ka nõukogu direktiivi 89/391/EMÜ⁴ artikli 17a kohaselt tehtud hindamise tulemused.
- (2) Direktiivi 98/24/EÜ artikli 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse seda direktiivi tööl esinevate kantserogeenide, mutageenide ja reproduktiivtoksiliste ainete suhtes, ilma et see piiraks direktiivis 2004/37/EÜ sätestatud rangemate ja/või erisätete kohaldamist.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/37/EÜ töötajate kaitse kohta tööl kantserogeenide ja mutageenidega kokkupuutest tulenevate ohtude eest (kuues üksikdirektiiv nõukogu direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses) (ELT L 158, 30.4.2004, lk 50).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/431, millega muudetakse direktiivi 2004/37/EÜ töötajate kaitse kohta tööl kantserogeenide ja mutageenidega kokkupuutest tulenevate ohtude eest (ELT L 88, 16.3.2022, lk 1).

³ Nõukogu 7. aprilli 1998. aasta direktiiv 98/24/EÜ töötajate tervise ja ohutuse kaitse kohta keemiliste mõjuritega seotud ohtude eest tööl (neljateistkümnes üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses) (EÜT L 131, 5.5.1998, lk 11).

⁴ Nõukogu 12. juuni 1989. aasta direktiiv 89/391/EMÜ töötajate tervishoiu ja tööohutuse parandamist soodustavate meetmete kehtestamise kohta (EÜT L 183, 29.6.1989, lk 1).

Õiguskindluse tagamiseks ning plii ja selle anorgaaniliste ühendite suhtes kohaldatavate piirnormide ebaselguse ja võimaliku segaduse vältimiseks tuleks kõnealuseid direktiive muuta. Sellega nähakse ette, et töökeskkonnas kokkupuute siduv piirnorm ja bioloogiline piirnorm on üksnes direktiivis 2004/37/EÜ, täpsemalt selle III ja IIIa lisas, mis sisaldavad konkreetsemaid eeskirju selliste reproduktiivtoksiliste ainete kohta nagu plii ja selle anorgaanilised ühendid. Seepärast tuleks välja jätta konkreetsed eeskirjad, millega on kehtestatud direktiivi 98/24/EÜ I lisas plii ja selle anorgaaniliste ühenditega kokkupuute piirnorm töökeskkonnas ning direktiivi 98/24/EÜ II lisas plii ja selle iooniliste ühendite bioloogiline piirnorm.

- (3) Olemasoleva teabe, sealhulgas uusimate teaduslike tõendite ja tehniliste andmete alusel, mis põhinevad sotsiaal-majandusliku mõju põhjalikul hindamisel ning töökohal esineva kokkupuute mõõtmise protokollide ja meetodite kättesaadavusel, tuleks kehtestada uued läbivaadatud piirnormid.
- (4) Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1907/2006⁵ asutatud Euroopa Kemikaaliameti riskihindamise komitee ning tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomitee soovitudele kehtestatakse sissehingamise teel toimuva kokkupuute piirnormid tavaliselt kaheksatunnise vaatlusperioodi ajaliselt kaalutud keskmisena (pikaajalise kokkupuute piirnormid). Teatavate kemikaalide jaoks on kehtestatud ka lühema vaatlusperioodi piirnormid, milleks on üldiselt 15 minuti ajaliselt kaalutud keskmine (lühiajalise kokkupuute piirnormid), et piirata lühiajalise kokkupuute mõju nii palju kui võimalik.
- (5) Ulatuslikuma kaitse tagamiseks on diisotsüanaatide puhul vaja arvestada ka muid imendumisviise lisaks sissehingamisele, sealhulgas naha kaudu imendumise võimalikkust. Täiendavad märged ohtlike ainete ja segude kohta on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1272/2008⁶.
- (6) Plii ja selle anorgaanilised ühendid on peamised töökeskkonnas esinevad reproduktiivtoksilised ained, mis võivad mõjutada nii viljakust kui ka loote arengut ning vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1272/2008 sätestatud reproduktiivtoksiliseks (1A kategooria) klassifitseerimise kriteeriumidele ning on seega reproduktiivtoksilised ained direktiivi 2004/37/EÜ artikli 2 punkti b tähenduses.
- (7) Plii ja selle anorgaaniliste ühendite inimorganismi sattumise olulised viisid on nii kokkupuute suu kaudu kui ka sissehingamisel. Uusimate teaduslike andmete ja uute järelduste põhjal plii ja selle anorgaaniliste ühendite kohta on vaja parandada võimalike terviseriskidega kokku puutuvate töötajate kaitset sellega, et vähendatakse nii töökeskkonnas pliiga kokkupuute piirnorme kui ka plii bioloogilisi piirnorme. Seepärast tuleks kehtestada läbivaadatud bioloogiline piirnorm 15 µg 100 ml vere

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1).

kohta koos töökeskkonnas kokkupuute läbivaadatud piirnormiga 0,03 mg/m³ kaheksa tunni ajaliselt kaalutud keskmisena.

- (8) Lisaks, et tugevdada plii ja selle anorgaaniliste ühenditega kokku puutuvate töötajate tervisekontrolli ning seeläbi aidata kaasa sellele, et tööandja võtaks ennetus- ja kaitsemeetmeid, on vaja muuta kehtivaid nõudeid, mida kohaldatakse töötajate kokkupuutel plii ja selle anorgaaniliste ühendite teatavate tasemetega. Selleks tuleks nõuda üksikasjalikku tervisekontrolli, kui kokkupuude plii ja selle anorgaaniliste ühenditega ületab 0,015 mg/m³ õhus (50 % praegusest töökeskkonna ohtlike ainete piirnormist) või 9 µg/100 ml veres (ligikaudu 60 % praegusest bioloogilisest piirnormist).
- (9) Riskijuhtimiseks tuleks kehtestada erimeetmed, sealhulgas sihipärane tervisekontroll, mille puhul tuleks arvesse võtta konkreetsete töötajate olukorda. Direktiivi 2004/37/EÜ üldnõuete kohaselt on tööandjad kohustatud tagama, et aine asendatakse, kui see on tehniliselt võimalik, kasutatakse suletud süsteeme või kokkupuude viiakse nii madalale tasemele, kui see on tehniliselt võimalik. Lisaks, nagu on soovitatud tööohutuse ja töotervishoiu nõuandekomitee arvamuses,⁷ ei tohiks plii ja selle anorgaaniliste ühendite sisaldus viljakas eas naiste veres ületada vastava liikmesriigi võrdlusväärtust üldelanikkonnas, kes ei puutu tööalaselt kokku plii ja selle anorgaaniliste ühenditega. Euroopa Kemikaaliameti (ECHA) riskihindamise komitee, mis asutati Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1907/2006,⁸ soovitas kasutada bioloogilist suunisväärtust, sest puudusid piisavad teaduslikud tõendid, et kehtestada viljakas eas naiste jaoks bioloogiline piirnorm. Kui riiklik võrdlusväärtus ei ole teada, ei tohiks plii ja selle anorgaaniliste ühendite sisaldus viljakas eas naiste veres ületada bioloogilist suunisväärtust 4,5 µg/100 ml, nagu on soovitatud riskihindamise komitee arvamuses⁹. Bioloogiline suunisväärtus on kokkupuute näitaja, kuid see ei ole tuvastatava kahjuliku tervisemõju näitaja. Seetõttu toimib see kontrollmarkerina, et teavitada tööandjaid vajadusest pöörata erilist tähelepanu sellele konkreetsele võimalikule riskile ja kehtestada meetmed tagamaks, et kokkupuude plii ja selle anorgaaniliste ühenditega ei kahjusta naistöötajate loodete või järglaste tervist ega arengut.
- (10) Diisotsüanaadid on nahka ja hingamisteid sensibiliseerivad ained (astma põhjustajad), millel võib olla hingamisteede tervisele kahjulik mõju, näiteks tööhaigusena tekkiv astma, isotsüanaadi suhtes sensibiliseerumine ja bronhide ülitundlikkus, samuti tööga seotud nahahaigused. Neid aineid käsitatakse ohtlike keemiliste mõjuritena direktiivi 98/24/EÜ artikli 2 punkti b tähenduses ja seega kuuluvad need selle direktiivi

⁷ Tööohutuse ja töotervishoiu nõuandekomitee aramus plii kohta (2021). <https://circabc.europa.eu/ui/group/cb9293be-4563-4f19-89cf-4c4588bd6541/library/60b206e1-ee10-40c2-9540-fb6510c11a0c/details>

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1).

⁹ „Opinion on scientific evaluation of occupational exposure limits for lead and its compounds“ (Arvamus plii ja selle ühendite tööalaste piirnormide hindamise kohta), esitatud 11. juunil 2020. (Vt arvamuse lisa punkti 8.2.4.) <https://echa.europa.eu/documents/10162/ed7a37e4-1641-b147-aaac-fce4c3014037>

kohaldamisalasse. Praegu ei ole liidu tasandil kehtestatud siduvat töökeskkonnas diisotsüanaatidega kokkupuute piirnормi ega lühiajalise kokkupuute piirnормi.

- (11) Teaduslikust seisukohast ei ole võimalik kindlaks teha tasemeid, millest madalama taseme puhul ei oleks diisotsüanaatidega kokkupuute tervisele kahjulik. Selle asemel saab määrata kokkupuute ja riski suhte, mis hõlbustab töölase kokkupuute piirnормi kehtestamist nii, et võetakse arvesse täiendava riski vastuvõetavat taset. Seetõttu tuleks kehtestada töölase diisotsüanaatidega kokkupuute piirnорм, et vähendada riski madalama kokkupuutetaseme abil. Kättesaadava teabe, sealhulgas teaduslike ja tehniliste andmete põhjal on seega võimalik kehtestada kõnealuse keemiliste mõjurite rühma jaoks pikaajalise ja lühiajalise kokkupuute piirnормid.
- (12) Diisotsüanaadid võivad imenduda naha kaudu ning kokkupuute diisotsüanaatidega töökohal võib põhjustada ka naha ja hingamisteede sensibiliseerumist. Seepärast on asjakohane kehtestada kõnealuse keemiliste mõjurite rühma jaoks töökeskkonnas kokkupuute piirnорм $6 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ja lühiajalise kokkupuute piirnорм $12 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ning lisada sellele märked „nahk“ ja „naha ja hingamisteede sensibiliseerimine“.
- (13) Diisotsüanaatide puhul võib olla raske järgida töölase kokkupuute piirnормi, mis on $6 \mu\text{g}/\text{m}^3$, koos sellega seotud lühiajalise kokkupuute piirnормiga $12 \mu\text{g}/\text{m}^3$. See raskus on tingitud mõõtmiste tehnilise teostatavuse probleemidest ja ajast, mida on vaja, et rakendada riskijuhtimismeetmeid eelkõige tootmisahela hilisema etapi sektorites, mis hõlmavad selliseid tegevusi nagu värvimine, metallilise pliiga töötamine, lammutus- ja remonditööd ning vanametalli käitlemine, muu jäätmekäitlus ja mulla seisundi parandamine. Seepärast tuleks kuni 31. detsembrini 2028 kohaldada üleminekuväärtust $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$ koos lühiajalise kokkupuute piirnормiga $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$.
- (14) Komisjon konsulteeris riskihindamise komiteega, kes esitas mõlema aine kohta arvamuse. Komisjon korraldas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 154 kohase kaheetapilise konsultatsiooni tööturu osapooltega liidu tasandil. Ta konsulteeris ka tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomiteega, kes võttis vastu arvamused plii ja selle anorgaaniliste ühendite piirnормide läbivaatamise kohta¹⁰ ning diisotsüanaatide piirnормide kehtestamise kohta töökeskkonna jaoks¹¹ koos soovitustega asjakohaste märgete kohta.
- (15) Käesoleva direktiiviga kehtestatud piirnормe tuleb korrapäraselt kontrollida ja need tuleb läbi vaadata, et tagada kooskõla määrusega (EÜ) nr 1907/2006.
- (16) Liikmesriigid ei suuda üksi tegutsedes piisaval määral saavutada käesoleva direktiivi eesmärki, milleks on kaitsta töötajaid nende tervist ja ohutust ähvardavate riskide eest, mis tulenevad või võivad tuleneda kokkupuutest keemiliste mõjurite ja reprodutiivtoksiliste ainetega töökohal, sealhulgas ennetada selliseid riske. Selle eesmärgi ulatuse ja toime tõttu on seda parem saavutada liidu tasandil. Seega võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (17) Kuna käesolevas direktiivis käsitletakse töötajate tervise ja ohutuse kaitset töökohal, tuleks see üle võtta kahe aasta jooksul alates selle jõustumise kuupäevast.

¹⁰ Vt joonealune märkus 8.

¹¹ Tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomitee arvamus diisotsüanaatide kohta (2021), <https://circabc.europa.eu/ui/group/cb9293be-4563-4f19-89cf-4c4588bd6541/library/Od11d394-b1e8-4e1a-a962-5ad60f4ab2ae/details>

(18) Seepärast tuleks direktiive 98/24/EÜ ja 2004/37/EÜ vastavalt muuta.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi 98/24/EÜ muudetakse järgmiselt:

- 1) I lisa muudetakse vastavalt käesoleva direktiivi I lisale;
- 2) II lisa punktid 1, 1.1, 1.2 ja 1.3 jäetakse välja.

Artikkel 2

Direktiivi 2004/37/EÜ III ja IIIa lisa muudetakse vastavalt käesoleva direktiivi II lisale.

Artikkel 3

Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt kaks aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva. Liikmesriigid teatavad nendest viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse normidesse või nende normide ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste õigusnormide teksti.

Artikkel 4

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 5

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja